

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૮-૮૫ વર્ગાંક

પુસ્તકનું નામ દીનેશીશ્વર ગાયકવાડ

વિષય ૬- ૨- ૪૦

ધી ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયન માળા

ભાગ ૧ થી ૪.

સારા સારા પ્રખ્યાત નાટકોનાં ગાયનનો સંગ્રહ.

છપાવી પ્રસિધ્ધ કરનાર,
“ ગુજરાતી ” સાહિત્ય મંદિર,
સલાબતપુરા—સુરત.

આવૃત્તી ૧ લી]

સને ૧૯૨૪.

[પ્રત ૩૦૦૦]

[કોપીરાઈટ]

શુ તમેને તમારા પૈસાનો ખર્ચાવ કરવો છે જો તમેને મોઢીદાદ
એ ત્રણ રૂપીઆની કોમતની નવલકથા ખરીદ કરતા કટાણો
આવે તો જરૂર આ સારૂ વાર્તા ખરીદો

વીર દુર્ગાદાસ

ગોડોડ સરદાર દુર્ગાદાસના અદ્ભુત પરાક્રમની કથા જાણી
હોય તમારા બાળકોને સ્વદેશ પ્રત્યેની ફરજોનું જ્ઞાન આપવું
હોય તો આજેજ ખરીદો.

અહારંગામવાળાએ છ આનાની ટીકીટ બીકવી.

મુલ્ય માત્ર પાંચ આના.

છાપાવનાર,

જેકીશનદાસ ત્રિલુવનદાસ પટેલ,

“જુજરાતી” સાહિત્ય મંદિર,

સલાબતપુરા—મુરત.

મુરત, બંસનપુરી ભાગેશ બાઈવાળી પોળમાં આવેલા શ્રી “અ બિન્દા
વિજય” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં હરગોવિન્દદાસ હરકીશનદાસે છાપી

ધી ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયનમાળા

ભાગ ૧ લો.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી ગ્રંથોપસંગ્રહ

મધુ બંસરી.

જરા કહોલ સાવરીયા શા જાહુ કર્યા
જાહુ કર્યા મન બેસા કર્યા,
હતું મમ દિલ લોળુ બાળ, ના સમજ્યુ કુવાર કંઈ,
કાતિલ તમારા કામણે બાળા દિવાની થઈ,
જાગર અમ લૂટી લઈને ના દવા પાગલને દેશે કંઈ,
જીવન વિનાની વેલીને પ્રીતીના પાણી પાશે નહિ,
હર્યા અમ પ્રાણ નેહ નાથ, કરું વિન તી સતાવો નહિ,
મોહન તમારાં હાસ્યથી, નયનો નચાવો નહિ,
શરમવશ શું મુખે કહેવું દયા ધાયલની લાવો કંઈ,
શરમ આંખોની રહેતી હો, કલેજ કૂણા કાપો નહિ.

શ્રૃંગી નૃસિંહ.

હું તો ભોગણ બની છું, મારા વહાલમની,
વહાલની પ્રેમ આલમની-હું તો
વન વનના મહેલ પ્રિતમ? તારા વિષ્ણુ સુના છે,
તિરથના ઘાટ પ્રિતમ? ભોગથી બુના છે,
રસિકા એ રસના ઉપાસકની-હું તો.
તરૂ તરૂને પાને પ્રિતમ! નામ જો તારૂં છે,

રેખા રેખામાં પ્રિતમ ? લાગ્ય જો મારૂં છે,
 દાસી એ દિલના દિલાવરની-હું તો
 (કવિ નહાનાલાલ)

મીનજ-મુંજળ

ટુટેલા તાર વીણના તે બધાશે ફરી પાછાં,
 પુટેલા ખ્યારના વાજ ન સધાશે કદી પાછા-ટેક૦
 દીવાલોમા પડ્યા ચીરા, તે સધાશે કદી પાછા (૨)
 થયા ચીરા જીગરના તે ન સધાશે કદી પાછા-
 પડ્યા જે મ્હોતના મુખમા ઊભા થાયે ફરી પાછા
 ઘવાયા બેવફાથી જે ન સાજા થાયે તે પાછા-ટેક૦
 પડેલા અખમ ખજરના પુરાયે તે ફરી પાછા
 પડેલા જીવનના ઘા તે ન રૂઝાયે કદી પાછા-ટેક૦

એમાં શું ?

કોયલીયા કુક સુનાવે, ખીલી બસંત બહાર-કોયલીયાં
 કેન સખી મોહે બસંત સુનાવે મય તલસુ ખાર ખાર;
 પાપી પપૈયા પિયુ પિયુ બોલે, પિયા પરદેશી ચાર-કોચ૦
 જ્યા પિયા બિન જલે દીન રચના, જોખનવા દિન ચાર;
 મયે નવજોખના જોગન બનુગી, પિયા મીઠન દુસ્વાર-કોચ૦

સતી દ્રાપદી

ગોવિંદ ગુણ ગાવોરે, હો નરનાર,
 ગોપાળા ગુણ ગાવોરે, હો નરનાર,

ગિરિધર શ્રીધર, શ્રી મુરલીધર,
 નામથી નેહ લગાવોરે હા નામથી નેહ લગાવોરે હો,
 અધમ ઉધારણુ ભવ જગ તારણુ,
 શ્રીકૃષ્ણ કૃષ્ણ કહે જાવોરે, હા શ્રીકૃષ્ણ કહે જાવોરે-હો.

એકજ લુલ.

મને ભોળીને ભરમાવી રે મા, કેમ કડું ?
 અણુસમજીને ફાસલાવી રે મા, કેમ કડું ?
 મારી પાસે પાસે આવે, છાની વાતો સંભળાવે,
 માડું દીલ લલચાવે, પેલો ગરજી,
 ખ્યારી કહીને બોલાવે, એની પાસે કેમ ફાવે ?
 એ તો સાબળે ન એકે મારી અરજી
 છાતી .માતો, અરરર રરરર અરરર રરરર થાયરે-મહા
 એના મોઢાની મીઠાશ, એ તો જાણે નાગ પાશ,
 પછી હોય કે ન હોય મારી મરજી,
 કરે પરાણે એ પ્રીત, એ તે કયાની હશે રીત ?
 થઈ બેસે છે ધરાર મારો વરજી !
 છાતીમા તો થરરર રરરર થરરર થાયરે માં કેમ કડું ?

એકજ લુલ.

આપણે કરશું વકીલાત ત્યારે ભરશે કોણ પાણી ? (૨)
 પછી ધણી ધણીયાણી થઈને મહાલયેરે બા-આપણે
 આપણે ધરશું પાટલન, પુટ ફેટ નેકદાઈ, (૨)

પછી ધણી સે થા ટપકી પાડી નાચશેરે જા-આપણે
 આપણે થઈશું સોલજર કરશું ધુમ કરરર,
 વરણ લે ઘા ચોળી પહેરી સાચવસે ઘર
 ઘાઘરા પલટણુ કરશે દેશનો ઉધાર,
 ઝો મારા હિંદ તારે થઈ ગયો ખેડો પાર !-આપણે

સંસાર-નૌકા

શ્યામ ઝુલે હીંડોળા, કુજન બનમે,
 કુજન બનમે મધુ બનમે,
 લતાએ પુષ્પોકો ઝુલેમે કયા જીવાતી હએ ?
 પવનકે ઝોકેમે કયસી, સુગંધ આતી હએ ?
 ચમનકે જીમકે શાખે સમા દીખાતી હએ ?
 મદનકો ગોદમે લેકર એહ સખ રમાતી હએ ?
 બસ ગઈ સાવરી સુરત એહ નયનનમે-શ્યામ

સરદારબા

બ સીવાલા આભેરે મારે દેશ,
 તારી શામરી સુરત ખ્યારો ખેશ-બસીં
 આવન આવન કહે ગયોણ, કર ગયો કોલ અનેક,
 ગિણુતા ગિણુતા ઘીસ ગઈ મોરી આગરીયારી રેખ,
 સાવરીયા, રસીલા સહુણા, પીયારે ભયામેં કરં નિસાર,
 દોહરા { હમતો નેગી પ્રેમ કેરે, પ્રેમ હમારે દેશ,
 શુધ નહી પાઈ પીયુકી, તબ લીના આ ખેશ-તારી.

બુદ્ધદેવ.

પડતી હવે મુજને ખબર તુમાં જણાયે હર્ષ નહિ,
આ જગતની જંજાળની, ચતુરાઈ તે દીઠી નહિ
જ્યા પ્રેમ મારે મળ હજો, ત્યા તે દીધો બદલો ખરો
ઘરખાર ને છોડ્યા વિના, ચુકિત કરી સુઝી નહિ
હવે તો જોજરા જાગી (૨)

ચોળી વિભુતિ આંગે, બન્યો શું ચોળી (૨)
સમાધિ જુઠી કે ત્યાગી, -હવે

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી? (૨)
મધુરાં પુષ્પને ત્યાગી, ગ્રહા કાઢા શુ હીન લાગી(૨)હવે
ઉંડી આશ ધારીને મેં તારો સંગ કીધો તો (૨)
ભરૂં સો દઇ ભુલાવી ઓ ? વિરાગી શું ગયો ત્યાગી (૨)
હવે તો જો જરા જાગી.

મુરદાસ

દાસ પરે દયા લાવોરે,
દયાળુ દેવા દાસ પરે દયા લાવો-ટેકો
સંસારી સંબધ તોડી, જીવ આપ ચરણે જોડી,
હું તો ખની ખેઠો ખાવો ખાવોરે-દયાળુ
આખો વિજા સંકટ આવું, ખાડામાં ગોથા ખાવું,
વારે અવિનાશી આવો આવોરે-દયાળુ

અરૂણોદય.

હુ ખીને દીકાસો દેતો, રંકનો બેલી ભલી ભાળ લેતો,
 સૂના આગણુ શોભાવે મારો રેટિયો રૂડો;
 દેશ ઉદયના જાણે જીણુ જીણુ તાર એના;
 નિર્ધનને ઢાકયા રાખનારો, મારો દેવ એતો-સૂના
 જીવનના મત્ર જેવા, જણુ જણુકાર એના,
 ભારતનું ભાવિ એ ભણાવે, ખરો ધર્મ કહેતો-સૂના.
 ચક્ર સુદર્શન જાણે, શ્રી. ધનસ્થામનું એ,
 દેશની લક્ષ્મી રોકનારો, રખેવાળ રહેતો-સૂના.

અભિરામ.

મારી સજની, તુ કયા રમીઆવી રજની, સાચું બોલ, બોલ, બોલ.
 શાણી સંધર, તું શીદને આળ ચઢાવે, કેડો છોડ છોડ, છોડ ?
 હુમણા માળા ગુથી હુતીને, હુમણા કેમ કરમાણી,
 પરસેવો તને કયા વળ્યો, તારી ભમર કયા ભીંજાણી-સાચું,
 કાળો ભમરો શીરપર બેઠો, ઉરાડતા ગભરાણી,
 લાપોટે લટ છુટી ગઈ-મારી ભમ્મર ત્યા ભીંજાણી,--કેડો
 અધર દત બેઠા દીસે છે, છાતીએ નખ લાગ્યા,
 એવો રસીયો કેણુ મળ્યો તને કામબાણુ કા વાગ્યાં-સાચું.
 પોપટડો પીંજરથી કાઢી, રમાડતી હું રંગે,
 ચતુરે મને ચાચ મારી સખીઓ મારા અંગે-કેડો છોડ.
 કેતુરી તારા અંગે મહેકે, કુસુમ કળીના હારો,

નયન રજા છે નાચી નવેલી, મળીયો કોણ કંગારો-સાચું.
ચંદ્ર સરેવર નહાવા ગઈતી, વાટે મળ્યો એક માળી,
છાબ ભરીને ગજરા આપ્યા, હું તો તમથી હારી.—કેડો.

સા'માંડલીક

રાગ ભૈરવી

પ્રુને જીગરકો પીતી હું બસ ગમમે તેરે ચાર,
શહેરે ચમનસે ફીરતી હું બસ ગમમે તેરે ચાર,
મય ચુપકે ચુપકે રેતી, મુ આસુઓથે ધોતી.
વો કહા ગયો મેરો મોતી, મોતી બીના નહી સોતી,
બસ ગમમે તેરે—પ્રુને

દીલ ઉસીકુ દીજીએ દીલદાર ચાર હો,
કયા હીંદુ કયા મુસલમાન કદરદાન ચાર હો,
મેરી નજર જો તુમસે લડગઈ, મે પલ ગસે નીચે પડગઈ,
વોહ કહા ગયે મેરે પ્યારે,

મેય અગિન જેશી જલ ગઈ બસ ગમમે તેરે ચાર—પ્રુને.

સૂર્ય કુમારી

સોહામણી સ્વર્ગની વાટ એકદીન સોભાવજો હો રાજ,
રસીલા અમરાપુરી ઘાટ એકદીન સોહાવજો હો રાજ.

સાખી

મૃત્યુલોકનાં મનુષ્ય કય, કયાં અમરાપુરી ઘાટ,
અધટિત-કહો એ કેમ બને, વસમીવીકટ એ વાટ,
મુગટમણી તમે રાજસદનના, પારિજાત તમે નદન વનનાં;

રાજવંશી દેવાંશી રસીકવર, પ્રિત જ્યોત પ્રકટાવી પરસ્પર,
મેળવવા અતરમા, અતર સ્વર્ગ અમારૂં સોહાવળે-હોરાજ.

વીર કુણાલ

અમારા દેશને છોડી, અમે થાનાર પરદેશી,
હૃદયને મેળવી લેશે, અમારો ખ્યાર પરદેશી-અમારા
થયા ફુલગીયા એવા તળવી દેશની સેવા,
ભટકશુ પારકા ઘરમા બની લાચાર પરદેશી-અમારા.
અમારી ધર્મ નીતિથી, અમારી સત્ય પ્રીતિથી,
અમે સત્કર્મથી થઈશુ, હૃદયના હાર પરદેશી-અમારા
અમારા દેશ બધુઓ અમારી જન્મ ભુમિમા,
હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હદ પાર પડેશી-અમારા.

બોલતો કામળ

રાગ કૌરવ

આશક ખરબુચા જેવા માશુકનો પુરદમામ,
ચાહે રાંડે કે માંડે શુ અમને તેથી કામ
બધું ધરડીબોડી ને પહેરાવી લાલલગામ,
જોડી જુગતી છે એવી, જોવા મળશે ગામ
હા,હાહાહાહાહા-હાહાહાહાહા.

વરલોભધરે કન્યાનો, જમવાને માગે જાન.
બોડાને બદલે ખાધો, ગીતડાને બદલે કાણુ,
અહીંમાડવડો મંડાયો, ત્યા કાળટ ગયા સમશાન,
ચોરી ને બદલે ચોકો, ને રામબોલો લાઈરામ.

હા,હાહાહાહાહા-હાહાહાહાહા

ચાલના પુર્ણ

આખે કહુકે દિવહીને હુમકો કીયા ખરાખ,
 ચોરખિલ રેકે આખોને હુમકો ડુખાદીયા,
 ણિજારાના કીશીકા કુચ્છન મગર હાચે મુક્તમે,
 દોનોકી છદને ખાકમે મુજકો મિલાદીયા,
 ડાલ ગલે ખેયા મેય રોચેરોચે બનીયા
 ઉચી અટારીયા પીયા ખોલાવે, પતલી કમરિયાસોખલખાવે.
 થકથક ગઇયા મેય રોચેરોચે બનીયા
 ભેરા ભેરી દુઘટ લાકે, ભેળન રસલુટે,
 ગલ લાકે લખલખ કઇયા-મેય રોચેરોચે બનીયા.
 ડાલ ગલે ખેયા મેય રોચે રોચે બનીયા

વીર દુર્ગાદાસ

સોગન લઉ (૨) ન દા ચ દાના,
 સોગન હમારા કેવ ગણીને,
 તમને વહુ દીકરી માનીને,
 સોગન લઉ ખોટા બાણીને-સોગન લઉ
 મતી પીતાની હવે સુધરશે, વદન ન દાને મળી જશે
 સોગન લીધેલા ટળી જશે-સોગન

કંસ વધ

કાનુડા તહારી કામણુ કરનારી, વજમા વાસલડી વાગી.
 મીઠી વળી મોહક, મન વશ કરનારી-વજ.

મન વશ કરનારી, સ્વર સુષુતા લાગે સુખકારી,
હું ચેલી (૨) તમ વિષુ થઈ છું ગિરધારી-વ્રજ.

શંકરાચાર્ય

કહેને કે શંકર તો સન્યાસી થયો,
ન્યાસી થયો અવિનાશી થયો -કહેને
કહેને જગ ઉધધારણુ, કારણુ ખાળ થયો છે યોગી,
મારું તારું ત્યાગી માતા, થયો બ્રહ્મ અનુ રાગી.
લો પણુ મુજને નહિં નિરખતાં જનની જીવજ ખોસો,
શાન્તિ દઈ સહુ કહેને માતા, રહેને પ્રભુ ભરોસે-કહેને.

બુદ્ધદેવ

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ મુરે વનમાં,
વિરહ અગાર ઉઠે તનમા, અતિશય બળી રહી મનમાં
ખીલતી આ કળી કુસુમની,* લોગી વિના કરમાય,
જુલતી આ લલિત પાખડી, લોગી મધુકર રૂકાય-પિયુ
ખાળા રસાળી અતરે, આકુળ વ્યાકુળ થાય,
નમ્ર નવોદા નૌતમ રમણી, રસિક નરવર રૂકાય,
હસણી હુ ખી થતીરે, કેમળ માનસ ઉપવનમા-પિયુ

માલતી માધવ

નાનકડી નાનુક નાર, હું બહુ નાનકડી-બહુ નાનકડી.
મારા લાલની છુ લાડકડી (૨) છુ લાડકડી (૩)
આમ તણે મટકે પટકું છુ લાલને,
નાની શું સમજે બહુલાના બહુલને;

(હું તો બધુએ સમજું છું)

ભણી બોળો ભરથાર તું બહુ માથે ચડી (૩) નાનકડી.

મુર્મી કુમારી

રિખાયો છું ફસાયો છું, કુટાયો છું લુટાયો છું,
દુભાયો છું મુઝાયો છું, અમારી આમ બાબત છે.

(પણ થયું કેમ)

પકડતાં બાળમા ઉંદર ભરાયો સર્પ તે અંદર,
હુયું થોડા બદલ ખચ્ચર અમારી આમ બાબત
ખીબણુ નાર નખરાળા મુઝાણા ભેંધ ગોટાળા,
પછીથી પુછડા વાળો, મળ્યો તો આમ બાબત છે.
તમારા કદ સઉ ટળશે, અવરથે ન્યાય પણ મળશે,
તમારા શત્રુ સપડાશે, અમારી એ કબુલ છે,
તમારી એ કબુલત છે, અમારી આમ બાબત છે.

બીર કેશરી

થવાનું ના થવાનું કે' નબુત્તી કોણુ એવો છે;
ન બાણ્યુ બનકી નાથે, સવારે શું થવાનું છે.
હતી શબ્દા રૂપે અહબ્દ્યા, જગતમા વાત બહાર છે;
ન બાણ્યુ જાની ગોતમે, સવારે શું થવાનું છે.
હતા કૌરવ અને પાંડવ, જગતમા સહા ભળી થોડા;
ન બાણ્યુ' લિખ્મ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે.
રમ્યા ભુગદ્ સહુ સાથે; વિભુતિ સઉ સજ્જ હાવી;
ન બાણ્યુ' ધર્મ જેવા એ, સવારે શું થવાનું છે.

કાફરખરી

શુ કહું કથની મારી રાજ, શુ કહું કથની મારી
હું તો દઇવના ત્રાસે હારી રાજ, શુ કહું કથની મારી
પરખી પારિભતિક મે, અરપણ કીધુ મન મ્હારું,
પતિ તણ પરલોક સિધાવ્યા, કરી જીવતર મમ ખાડ-રાજ.
ચઢન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહુગમન આશે,
શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણે. પણ ઉડી ગયો આકાશે-રાજ
અરખ્યુ મે સર્વસ્વ સ્વામીને, પ્રેમની કંદની ધારી,
તણ જગત જાળજ સર્વ હું પ્રીતે લખુ ત્રીપુરારી-રાજ.

મુરદાસ

હું લગન કરીશ હરિનું સદા સુખે,
આ સસાર આગ સમ લાગે,
મિથ્યા ફાફા મારી હારી-લગન
નહિ કોઇને કેહેવા તમારી વાત આ બધાઉં છુ,
રાખો ભરૂંસો હુદયમા, હું દેવના સમ ખાઉં છુ
છોડો ક્ષમા લાવી મને, ઝટ અહિથી જાવા દીઓ,
સતો તણા સહેવાસમા, ગુણ કૃષ્ણના ગાવા દીયો-હું.

મુકેન્ધા સાવિત્રી

લાગી લગન મને ત્હારી, ઓ લલના-લાગી
મુરપતિ? મતિ શુ વિસારી ઓ લલના-લાગી.
શયિથી અધિક સુખ આપુ, પટરાણી કરી સ્થાપું,
ઉઠાપું ન વચન મનોહારી-લાગી

સતી અનસૂયા

મારે મોઢે મનાવી રાજ કહેવરાવી, કલાવી પટાવી પૂછાશું તમે;
પુલ સુગંધી વાળા, રૂડા રંગ રૂપાળા, તેની મીઠી સુખધી તને
ના ગમે.-મારે.

લીલા પીળા જાડ પાન, ઉપર પળી કરે જાન.
રોજ કાને સાલળવા, કાને ના ગમે (૨)
નર્મદા-વાહ કેવી શાણી જોલે મધુર વાણી
ડાહી ડમરીના જોલે મારા મનમા રમે.-મારે.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી

થઈ પ્રેમવશ પાતળીયા, મારા મનના માલિક મળીમારે....થઈ
પ્રીતે કરો સુખવાસ, સજનવા રાજ હૃદયના વાસી;
પ્રેમદા પ્રીત જ્યોત પ્રકાશી, મારા મનના મનોરથ ફળીમારે....થઈ
ભાગ્યવત કયેઈ ભગવતી સુજને, જીવન સફળ થયું માડ;
કરો શ્રીહરિ શુભ લહમાડ મારા મનના માલિક મળીમારે....થઈ.

માલતી માધવ

લ્યો સુંદરી સુમનની માળા,
જઈ કહેલો પ્રણામ હમારા.
માળા નહિ પણ વરમાળા,
સુંદર વર જો શરમાળા.
સુખ દર્શનથી મન ચોરી (૨) ચિત હરી ગઈ બાળ ચકોસી;
તમે કિશોર જો નવલ કિશોરી, મટકે મિલકે મટકાળાં-લ્યો.

સસ્ત્રવતી ચ દ્ર.

મને ખ્યારી લાગે હા, છબી સુંદર મોહન વરની,
 મોર મુકુટ પીતાબર સોહે ગલે વીજ્યાતિ માલા.
 વંદ્રાવનમા રાસ રમે, હરિ રાધારમણ રૂપાળા—મને
 રસીયા રસ તરસ્યા રસીલીના રસિક અધર ચુમતા,
 પીન પયોધર મરદન કરી, હરિ ભાવથી ભુજ ભરતા—મને.

શંકાર લીલા

આવી અણુધારી આ ધાડ,
 બાપા ગેબી ગોળા માર
 રાડને આંચે ના વિચાર
 મરકે ભુત બની નીરધાર
 ભાઈ ભાણે ભાઈ ભાણે
 એક આ ફેશનનો ગોટાળો
 શામળીયાળ કરને મારી સહાયરે
 તમે મોટરમા બેસી ઠહેલા આવને
 શુ શામળીયોળ સહાય કરે આ બાળકને સંભાળો.
 તમે શીદ મને સહુ બાળો
 નબર વનનો આ ગોટાળો હાયહાયહાય
 મારા દીલમા આ વાગી ખીલી,
 મારા પગની નળીઓ થઈ દીલી
 દીકરી આનો શુ ઉપાચ
 ઇબ્બત ટકે શેર વેચાય અરેરે મરી ગઈ તારી માય
 બાપા હાયહાયહાય બાપા હાય.

(ભાગ ૧ લો સમાપ્ત.)

ભાગ ૨ જે

પુલકેવ

પુલની પાખડી દ્યો પ્રાણ-પુલની

ગાણી અતરની ઓળખાણ-પુલની

શ્યામ સલુણા અમ ઘેર આવ્યા, શા કરીએ સન્માન,
નાથ નગિના પગિમલ લીના, મન માન્યા મહેમાન-પુલની.

ઝાકુ ગુ કહીએ સમગ્રને, સખી નયનના ભાણુ,
વિમળ કમળ આ સરવર જળનુ લોગી બ્રમર સુભણુ-પુલની.

મહાદણશિ'દ

ચાદનીના ચોકે ચતુરા ચીતહર ચીત હરવા બતી,

ચદા આ જોનાં નભની ચદ શરમાતી, વજ્રબતી પગલા
ભરતી.

રાત્રી ખીલી મધુ માસની મધુ શબ્દ કોકીલ ગાય છે

મધુરા મૃદુલ મલયા નીલે મધુ મજરી લયકાય છે

મધુ કુન્દમા મધુ સુદર્શી માધવ મીલન આ સ્થાય છે

આ ચાદનીને નીરખતા શી ચાદની શબ્દમાય છે

સંસાર-લીલા.

ઓ પાણુ (૨) આજે આવ્યો હાથ બચાણ

જે દિવસાણુ તે કાળની કયા દલિર-જો

હુ લાણુ (૨) ઝાઝી કરવી ના પતરાણ

ઓ દાદાજી (૨) ચુપ આ તારો તો સરદાર છે
કરતાતા નાટક બાજી પોરી છોડી દે પતરાજી
વાહુ મારા પ્રાઇવેટ માજી

દોલતરામની દોલતપર બદા રહ્યા છે ગાજી
દિકરા મારા ઢોર હરાયાની કડ્ડ હરરાજી
ના ના જી (૨) હા હા જી (૨)

શું સમજ્યા શુ લાલાજી, હવે માફ કરો પિતાજી
આ તો પહેલી છે બાજી ખીજી તૈયાર છે

વસંત-પ્રભા.

શ્રી રામચદ્ર રઘુવીર

શ્રી સીતાપતિ લજી લેને મન અવસર આવો એજે જશેજી.
ખીલી વસત છેલા, ખીલી જીવાની બહાલા, રસીયા રસ
પી લેને સુખધામ,

ખીલી વસત તેવી ખીલી પુલવાડી બાળા, પ્રભુને શણગારી
મન બહાવ .. શ્રી.

રમણી રૂપાળી હૈયે હેતે ધરી લે બહાલા, કરીલે અધરામૃત
રસનુ પાન.

નાથના નાથ એને અતર ધર પ્રીતે બાળા કરી લેને કાચાનું
કબ્યાણુ....શ્રી.

મધુ—બંસરી.

મેરી જૈયાં ન પકર ગિરધારી રયામ,

અલી ભરન નીર જમુના કે ધામ-મેરી.

તુમ તો જાતે સોતન સગ રહેતે,
અખ તો સદન ખ્યારી, શ્યામ-મોરી.

પૃથ્વી પુત્ર.

નવીન પ્રેમરસ જીની મૃગનયની જાન તુ કયા ભૂલી આવી
શાણી સલુણી મદન મદમીણી કોણે તને
ભરમાવી પહેન-જાન.

સરવર તટપર જલ કીડાએ સહજ સખી એતો આવી
અપક છાયે ઉભી રહી એને લોગીએ ભરમાવી
અરસપરસ અમ આખ મળી મને લોચનીયે લલચાવી-પહેન.
માર્ગે જતા મધુકર નિકટ ગઈ અણુબાણી
મદભર રસીકા રસ લૂટતા રસ થેન મહી ચેરાણી
મન ગમતાની મોજમજમા પુલ વેણી વીખરાણી
પહેન જાન તું ત્યાં ભૂલી આવી.

એમાં શું ?

રાગ-ભૈરવી

રસોડે રાખવા ચાલો મને શેઠ બાફવાનું ચાલો—રસોડે.
હતા લડવઈયા સુરાપુરા, ત્યારે લેતા ખરછી જાલો,
તાકાત ગઈને હાથે કલમ લઈ, પીતા ચાહનો ખાલો;
કામિની કહે હવે કલમને બદલે કડછી હાથમાં ચાલો—રસોડે.
ચાલો નંદનજી પાણીડે જઈએ, હાડો ગાગર લઈ હાલો,
જાણીએ અટણી માટે મજાનો લાવજો તાજો મસાલો,
શેઠજી તળશે જાણી, મેદાનમાં લજશે વિકૂલ લાલો—રસોડે.

દીવાન.

ગઝલ કવાલી

આ દુનિયામાં ગણાતા રામને રહેમાન,
 બુદ્ધ થયા બ્યારે બન્યું કમલાગ્ય હિંદુસ્તાન,
 ગોડકે ગોપાળ નામો, બુદ્ધ સરભયા,
 ખુદા અલ્લા ઇશુ તે ઇશ્વર માતા મહા માયા-એક
 બુઓ પારસી શાસ્ત્રો પુરાણા વેદને કુરાન;
 રહીએ સ પે ને સમજે તો હિન્દુ મુસલમાન-એક
 એક બીજાને દેશ કરતા હુમનને કર્યો ઘરપ્રવેશ,
 બગી બુઓ વૈભવ આપણા વાઢ્યા ગયા પરદેશ-એક.

મીનળ મુંબલ.

રાગ કૌશી

અમર રહેા અમ અમરપુરી સમ, નદનવન વાડી
 આ ગુજરાતની વાડી-(૨)
 કૃષ્ણ અદના ખંસી નાદમા ગીરા ગુર્જરી ડોલે-(૨)
 જેના સનાનો ઉચ્ચારો વેદ મત્રના યોલે-(૨)
 દેવ તરૂ ગુજગત જગતનું લાન કરાવે પ્રદ્ધ કર્મનું
 જેના પાને પાને લખાયા, કર્મ યોગના લેખ-(૨)
 “ અહીંસા પરમો ધર્મ, ” આપણું જીવન સુત્ર છે એક
 આ ગુજરાતની વાડી-(૨)

મીનળ મુબલ,

ભાલ ભાલ બોળડા આ ભેદને તુ ખોલ,
 પીટયા ધુતી લીધા મુવા પુટેલા ઢાલ
 મારો ભેડાનો માર ચાલ પાધડી ઉતાર
 ત્રણ લોકના ઉતાર ઢેડ વાધરા ચમાર
 જુઓ સુધરેલા દેશની આ કુભારજી નાર,
 ભાલ અલ્યા ભાલ તારો રહેશે નવ તોલ,
 તુ છે તુટેલી ડાલ મુવા પુટેલા ઢાલ—ખોલ.

ગભ સભાજી.

રાગ-વાલેશ્વરી

પ્રાણુ અમૃત પીનારાને મળ્યું દરકાર શા માટે ?
 દુખ્યા છે તે તર્ક સાચા, પછી ભવપાર શા માટે ?
 તમારૂં એક આસુને અમારા આસુના સિન્ધુ,
 ખરાબર છે, પછી બાકી જમા ઉધાર શા માટે ?
 જીવન જો પ્રેમમા ખોયા, મરણ જો પ્રેમનાં બેયાં;
 અજીવીએ સ્વર્ગ પણ પ્રેમે, પછી અવતાર શા માટે ?

ચલના પુર્ણ.

થું જુલમ કર ના બળિસ હુલ્લે કરમકે બદલે,
 એક દીન તુએ મીલે ગે જુલમો સિતમકે, બદલે—સુ ૦
 ઇસ જુલમેનાર વાકી, આખર સબ મિલેગી,

દોજખંકા ગાર હોગા, બાગે ઇસ્મ કે બદલે-યુ૦
 ઇસ અયશે આરજીપર, પુલા હુવા હચ નાહક,
 મીટીકી કપ્ર હોગી, જોહો હશમકે બદલે-યુ૦
 દૌલત ન સાથ દોગી, અજમત ન પાસ હોગી,
 કીડે કદનમે હોગે જોહો હશમકે બદલે-યુ૦

રાજ તિલક

સુતરને તાતણે સ્વરાજની સિદ્ધિ સમાઈ છે,
 રૂઝ આ રેટીઆથી તો હમારે બાદશાહી છે ?
 સ્વતંત્ર હિન્દને રાખે, શરીરો રકના ઢાકે,
 આપે તદુરસ્તી તો, અમારે બાદશાહી છે ?
 ગરીબી હો ફકીરી હો, અખડીત આત્મ શ્રદ્ધા હો,
 અમૃત આખર રહીજો, હમારે બાદશાહી છે ?

રાજ નિલક.

બની મુબઇની શેઠાણી હુ મોટરમા ફરે,
 તુ પહેરે જો ખાદી તો હુ કળુલ કરે,
 બનું પાટણની પટરાણી, રે હુ મોજ કરે-બની.
 થોડા ગાડીઓ મગાડે, વાડી બગલા અપાઉં,
 પણ ખાદી તો પહેરાવુ, તને મજરી,
 સાડી ફેશનેબલ લાવે માફ મનડુ મનાઓ,
 વળી જોરોતેન મગાવો, આપી વરદી,

ઉઠે અદ્ધર સરસર રસરસ ફરસર ભાથરે હુ તેમાં ફર-બની.
 ખેરે હોસે હોસે ખાદી, ખારી એમા છે આખાદી,
 મળે આખાદી ને જાય ત્યારે શરદી,
 પુરો મહારા અભિલાષ માનો મહારી ફરમાશ,
 માફ દિવડુ બનાવી દીધુ દરદી,
 હૈયામા તો ચરસર રસરસ અરસર રસરસ થાયરે
 હુ કેમ કર-બની.

ભરથરી

રાગ આશાવરી.

કામ છે દુષ્ટ વિકારી, અહા, પ્રભુ કામ છે દુષ્ટ વિકારી.
 ઇંદ્ર સમાન પતિ અતિ મુદર, અશ્રવપાલથી છે ચારી-અહા!
 ત્રણસો ત્યાગી એકજને આહો, તેના તે ચિતમાં છે ભર
 છીનાળી-અહા!
 ધિક્ક બાઈ તુજને ધિક્ક તારી યુદ્ધિ, વિપરીત વાત
 વિચારી-અહા !

ભરથરી

ધિક્ક યુવા ધિક્ક મુજને ધિક્ક કામ વિકારણ,
 જેણેરે બુલાવી મુજને સલ્લથી, કર્યા નીચ વિચારણ;
 લેખરે ઉતારો રાજા ભરથરી.
 ક્ષમા કરોરે રાજા રંક છુ. નારી અજ્ઞાન બાતણ,
 અન્ય વખત આવુ નહીં કરું, નાજ્યાં માતને તાતણ;

લેખરે ઉતારે રાજા ભરથરી

કપટ રૂપી રાણી પિગળા ! એ શુ બોલે વચનજી,

રાજરે તબયુ તુજ કારણે જો વિચારી મનજી,

લિક્ષા દેને મૈયા પિગળા

રહો તો ગળ રસોઈ કંડ, જમતા બાચો સ્વામી નાથજી,

ક્ષીરરે નીપજાવુ ક્ષણ એકમા જમીએ આપણ સાથજી,

લેખરે ઉતારે રાજા ભરથરી

મઠીરે કરાવુ રજ મહેલમા ગયુ ગુપ્ત આવાસજી,

જેમરે બાણે નહિ જગતમા, સાધા જોગ રહી પાસજી,

લેખરે ઉતારે રાજા ભરથરી

મહેલરે તારાને રાણી શુ કંડ, કેવો ગુપ્ત આવાસજી,

ક્ષીરરે લોજન મૈયા શુ કંડ, નથી લોગની આશજી,

લિક્ષા દેને મૈયા પિગળા

વાતી જગલના જોગી અમે, નહીં જામમા વાસજી,

વિષની વેલીથી અળગો રહુ, નહીં નારીનો પાશજી,

લિક્ષા દેને મૈયા પિગળા

ભગવા જોઈ રાજા ભરથરી ! દાવાનળ દિલ થાચજી,

માઈ કહો ન મારા કે જી, લાગે દેહમા લાલજી,

લેખરે ઉતારે રાજા ભરથરી

વધુરે શુ વધુ મૈયા પિગળા ! કંડ અરે કેટલો ઉચ્ચારજી,

બધુરે જોવોરે બધુ તબયો, માર્યો વચનનો મારજી,

હવેરે રાજને મૈયા હુ શું કંડ.

વાકીરે વિધાતા મુને ભૂલવી, લખીયા લેખ તે લલિતજી,
આનુરે પ્રાયશ્ચિત હવે હું મું કરૂં, મારગ આપો
પૃથ્વી માતજી;

લેખરે ઉતારે રાજા ભરથરી
ત્રણસો નારીરે અન્ય આપની, માલવપતિ મહારાજજી,
એકને કાગળે એને નવ તળે, પાપી પિંગળાને કાગળજી;
લેખરે ઉતારે રાજા ભરથરી
મોહ છોડીદે મૈયા પિંગળા ! પ્રીતે કર સતસંજી,
સગુરે નથી કોઈ કોઈનું, આ સસાર પતજી,
લિક્ષા દેને મૈયા પિંગળા
દેતી હતો લિક્ષા દે મુને, નહીકર કરૂં ગૃહ ત્યાગજી,
ગુરજી મારારે રોષે થાશે, ચાલી જાય જમાતજી,
લિક્ષા દેને મૈયા પિંગળા

સૌભાગ્ય—મુંદરી

ચાલો સાહેલી (૨) ભુવનેશ્વરીનાં સહ મળીને દરશન કરીએ
હુખ હરનારી, સુખ કરનારી મૂર્તિ માની અંતર ધરીએ;
ભાવ ધરી જો પુજન કરીએ તો ભવ સિંધુથી તરીએ
શુભા ચંદન કુમ કુમ કેસર અરચન કરીને મને ઠંડીએ
અખીલ શુકાલને પુષ્પ માખથી માને વધાવી મુંદરી લરીએ.

સૌભાગ્ય—મુંદરી

ધીમા ધીમા ચાલો મારા પ્રાણરે,

પગ નાભુકે તમારા આ મચકાઈ જશે કમર લચકાઈ જશે
ઓ સુ જાણુરે-ધીમાં.

સાખી.

નાભુક વેલી પુલસમી કેમળ આ તુંજ કાય
ધડકે છાતી રવાસથી એ ચ ચળથી ઓળખાય
પરસેવાના બિહુ આ બાઝ્યા મુખે,
મુખ રાતુ થયુ થાક અતી દીસે,
આ છાતી પરે હ્યો વિસામો સુખે-ઓ સુજાણુરે-ધીમાં

વિક્રમ—ચરિત્ર

મને સહાય કરશે મોરારીરે,
બહારે ચડશે ગોવરધન ધારી,
અહલ્યા ઉગારી મીરાબાઈ તારી,
બેની ચીન્તા કરીશ નહિ મારી-મને
માંજરી બચ્ચાને બળતા ઉગારી,
મોક્ષ દીધો ગજેન્દ્રને તારી,
દ્રૌપદીના ચીર પુર્યા થાશે તે સહાયકારી-મને

વિક્રમ—ચરિત્ર

કેઈ દ્રુધ હ્યો દિલરંગી શોખીલા શાણા ઉમંગી-હાં કેઈ

સાખી

કેરી પીયે કમુળલો ગાળો પીએ અણુધ,
ઠાડ દીવાના પીયે, દાના પીયે દ્રુધ-હાં કેઈ

સાખી.

એક અમીરસ દેવનો ખીજો રસ છે પ્રેમ,
ત્રીજો રસ ગોરસ ભલો, પીધે કાયા હેમ-હા કેમ

સાખી

ગોરી ગરવી ગાયના, ગોરા મારા દૂધ,
હુ પણ ગોરી ગોરડી ગોડ દીલ છે શુભ-હાં કેમ

સાખી.

હેમ કટોરો હાથમા માહી અમૃત સાર,
ચતુર હોય તે ચિતવે શુષ્ક સમજે ન ગમાર-હા કેમ

બુદ્ધદેવ

સાર આ સ સારમા ન જોયો, મે બહુ રીતે તપસતા-સાર.
ધનધરા સુત તાતની પ્રીતે, મોઘા અવસરને મેં જોયો-મેં બહુ.
મૃગ જળ પીવા કામ ન આવે, વ્યર્થ ઇન્દ્ર બાળમા હું મેલ્યો
મેં બહુ.
પુખ્ત પરમાર્થનો માર્ગ ન શોધ્યો, જન્મને વૃક્ષા મેં વગેળ્યો
-મેં બહુ.

બિલ્વ મ ગળ ઉર્ફે મુરદાસ

આ તારા વચનો સારા, સ્નેહે સાલજતા શાન્તિ પામ્યું મન
મારૂં રે આજે-આ તારા.
જગની જ બાળમાથી બળતો બચાવ્યો, ધન્યગુરૂ ચીન્તા-
મણી મારૂં રે આજે !

ભક્તિ ભગવાન કેરી કરતા હું મેંશાંજી, થવાનું ત્વરાએ શુભ
તાડે શાણુ-આ તારા.

ભિલવ મંગળ ઉકેં સુરદાસ

રાગ—માંદ.

વિષય વાત મમ માત તજીને, કૃષ્ણ ભજન તું કરવાદે,
ધર્મ વૃત્તિએ ધગણી ધરતુ ધ્યાન ધૃતિથી ધરવાદે,
અધમખણને અક્ષય રાખી ભડગ ભક્તિ ના ભરવા દે,
નટવર નામતુ નામ મળ્યુ છે, તો ભવમાગત તરવા દે!
નાશવંત નર નામ છોડીને અક્ષય વગ્ને વરવા દે-વિષય.

મહાસતિ—અનસુયા

રાગ-કાલીંગડો.

આંખ વિના અ ધાડે રે, સદાય મારે આંખ વિના અ ધાડે
કેઈ કહેશે લાલ લીલુ-આ ધોળુ ને આ પીળુ,
મારે મન સઘળુ કાળુ કાળુરે (૨)
કેઈને જગ લાગે સાડે-કેઈને લાગે નહાડે,
મારે મન જીવતર ખાડે ખાડે રે (૨) સદાય

મહાશ્વેતા—કાદંબરી

રાગ-કોપ્તી.

રૂપે શુ મન રાગેરે કાયાનો રગ કાચેરે ભગવાન ભજે (૨)
હાઠ માંસને રૂધીર ભરેલું મળ્યુ આમડે અગ (૨)

ગદા દેહનો ગર્વ નકામો કાયાનો રંગ પતંગ,
ભરૂસો નહીં સાચોરે કાયાનો રંગ કાચોરે લગવાન.

મહાશ્વેતા—કાદબરી

માલીકના બાળક સૌ માલીક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)
કર્તા હર્તા મૃષ્ટિના સૌ બાળ એને હાથ-છે સહુ.
ફણતુ બધે આવી મળતુ બાળ્યુ નવ કોઈનાથી ખળતુ,
જગત માત્ર તેને આધીન છે, અનાથના જે નાથ-છે બાળ
નહિં પીડ આ પોતાતણે પોતાનુ કાઈ નવ બાળ્યુ,
સૌએ શુભાશુભ કર્મને પોતાતણુ જ પ્રમાણ્યુ-જગત.

મહાશ્વેતા—કાદબરી

રામ ભજતુ પ્રાણીયા, તારા ભવની ભાવટ ભાગથે (૨)
“ ગોલો ગમ સીતારામ ”
પંખીડા તુ જે વિચારી, કર્મ તારા લે સંભારી,
વાસના નહારી તુ ને રૌવ રૌવ નહે નાખથે-રામ
મુઠ તે મતિ વિસારી, મતિ તેવી ગતિ તારી,
ઉઠ જે સંભારી કંચનની કાયા થશે-રામ

ઉદયભાણુ

અહો દિલદાર જરી દેદાર દિવાનીને ફેખાડોને,
અરે લટકી અધર લટકી મરૂં પટકી છબર પટકી.
અરે આધાર મુધારસ સાર ચતુરાને ચખાડોને,
મુખે અટકી મધુર મટકી અરે છટકી અધર છટકી.

સાખી.

ઢિલની થાપણુ ઓળવી, ઘટે ન કરવી ઘાત,
પ્રાણુ કહો તો પાઠવુ વાલમ કરવા વાત-અહો૦

ઉદયભાણુ

પથી પરદેશી ચિત્ત સોપી હુ આ આ ...લી૦
મનને ભાવે તે કરજો હુ પુન્ય શા . લી૦

સાખી.

તરસ્યાને ટીંગળાવવા, પડદે રાખી પ્રીત,
પૂછું પ્રવીણુ પથિએ, કોણુ ગામની રીત
શુભ સદેશા લઈ સચરજો હુ આ આ લી૦

સાખી.

મહા મહિનાનુ માવડું જ ગદ મ ગદ ગીત,
સમય વિનાનુ બોલવુ ત્રણેની એક રીત
વે'લા મંડપ માહી મળજો હુ આ આ . લી૦

સતિ—દ્રૌપદી

વા'રે લાલા મોહન બ સીવાલા, ઠગોછો શાનેરે સલુણા,
જાણી જાણી તમારી મે ઠગાઈ પ્રીત બાધી હવે હું પસ્તાઈ
પસ્તાઈ પુરી કાના, ઠગાઈ હું તો કાના, રસ બીના, રંગીલા,
શરમાળા, શામળીઆ-વા'રે૦
શાને સતાવો વા'લા વાતે ઉડાવોરે, એરી એરી લાલા વાતે
ઉડાવો;

મેં જાણ્યા સર્વે ચાળા અરે જાઓ નંદલાલા વૃજલાલા
 ગોવાળા, છળીલા છેગાળા-વા'રે
 શાને સતાવો વહાલા વાતે ઉડાવો મેં જાણ્યા સર્વે ચાળા
 અરે જાઓ નંદલાલા,
 વૃજલાલા ગોવાળા છળીલા છેગાળા-વા'રે

સતિ—દ્રૌપદી

સખી સ્વપ્ન મહીં મન મોહનમે, નીરખ્યા એકાત વિષે ક્યારે
 શરમાઇ રહી રતિ નાથ મહે, મુખથી નવ કાંઇ બોલાય અરે;
 વિનવે અતિ વદ્ધલ બહાલ ધરી, નવ ઉત્તર મુખ અપાય બધી
 નિયું જોઇ રહી દ્રગ પ્રેમ ભરી, ખણ્ણી પૃથ્વી નીજ પામ અરે,
 કર સાહી રસીક રૂદે વળમ્યા, કરતા બળસેન થયાં અળગા,
 તુટી હાર ગયો એ રકગકમા કસ ક સુકીની છુટી જાય અરે;
 છુટી કેશ ગયા વિખરાય અરે, ગઇ દેહ કળીં કરમાઇ અરે,
 ગયાં પ્રવેદથી વસ ભાંભઇ અરે, પલ્લુ નાથ થયા નગણાંજ અરે,
 મનથી મન સેજ ગયુ પીગળી, જેમ સાકર દૂધ સંગ ભળી,
 કીધા લોજન નાથની સાથ મળી, મુખવાસ સુવાસ અપાય અરે
 મુખ તાંબુલની પીચકારી ઉડી અચાનક નાથને અગ પડી
 સખી તે રજની અને તેજ ઘડી રસીયો રીસલાવી રીસાય અરે,
 સભ શસ્ત્ર શરીર શું અપ્રવચડી રણ જાય પિયુ અરે હુંથી લડી
 સખીઓં વિનવું તમ પાય પડી કરો જે રીત નાથ મનાય અરે

શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર

ગઝલ કવાલી

ન સમજી સ્વામી શી રીતે ચરણ સેવા બળવુ હું
 ન એવી કેઇ વસ્તુ જે પ્રભુ તમને રીઝવુ હું
 તમે છે પૂર્ણ વ્યાપક પ્રજ્ઞ અને તાનત પ્રજ્ઞાંડ
 કયું સ્થળ ખાલી છે તમથી કે બધા સ્વામી બોલાવુ હું
 સદા નિર્મળ નિરજનને વળી નીર્વાસ ને નીર્દેષ
 મછી જળ સ્નાન ચ દન ધૂપ કર્યા પુષ્પો ચઢાવુ હું
 જગત સૌંદર્ય ના અને શુભાં સૃષ્ટિના
 કયા શુભાર વસ્ત્રોએ દીગબરને ધરાવુ હું
 સ્વચ્છ તાતના તેજે તપે રવિ ચ દ્રને તાગ
 મહાજ્યોતિ દિપકના અદ્ય જ્યોતિ હું બતાવું શુ
 સુમન ભાવે સુમન પૂજા સુમન સહુ તન કરે અર્પણ
 છે અંતસ્થામિ અતરના પછી તમને જણાવુ શુ.

સુકન્યા—સાવિત્રી

(યમ, સાવિત્રી—સંવાદ.)

યમ-શા માટે શ્રમ કરે સતિ, તુજ પતિ ભક્તિ સાચી (૨)
 હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)
 સાવિત્રી-સજ્જન કેરા સાથમા, મેં ડગ ભરીયા સાત.
 મિત્ર ભાવે સુણુને હવે, દીન વનિતાની વાત.

ધર્મ જે વેદ પુરાણે લખીયે, મુખ્ય ધર્મ મહાશ્વરમ ગણીઓ,
કૃપાનાથ ! મમ પ્રાણનાથ શુ ! રહી વૃત્તિ રાચી [૨]
વળુ મહારાજ ! કયમ પાછી [૨]

મ-સુણી વિવેક લરી મૃદુવાણી, થયો પ્રનન અતિ મન શાણી,
સત્યવાનના જીવિત વિના કંઈ, ઇચ્છિત વર યાચી [૨] હવે.

વિત્રી-મહારાજ ! (મારાં અધ સાસુશ્વસુર અ જે દેખતાં થાય.)

મ-“ તથાસ્તુ. ” ભાગ્યવતી ! તુ અતિ દૂર આવી,
થાય કેથી મિથ્યા નવ ભાવી-શા માટે.

વિત્રી-પતિ સમીપ શ્રમ નહી જરી, બધા જાએ મમનાથ;

તપ મત આપ કૃપા દે તમા આવું તમ સાથ.
સંગત સભજન તણી નથી મારી, મત્રી મત પુરૂષની મોઢી,
કૃપાનાથ ! મમ પ્રાણનાથ શુ, રહી વૃત્તિ રાચી [૨] વળુ મહારાજ.

મ-અર્થ યુક્ત સભાષણ તારૂં, બુદ્ધિમા વૃષ્ટિ કરનારૂં,
સત્યવાનના જીવિત વિના કંઈ, ઇચ્છિત વર યાચી-હવે.

વિત્રી-“મહારાજ ! [મારા બુદ્ધિશાળી સસરાજીને પાછું
રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય]”

મ-તથાસ્તુ. ઉત્તમવર જે આપ્યા ભાવે, હજી પ્રેમદા પૂઠળ આવે.

વિત્રી-સુપાત્ર જન કરતા કદી સુપાત્રનું સન્માન;
સાધુ તો દુરમન તાણુ, પણ સાધે કલ્યાણ.

સંતપુરૂષોની સમાન દ્રષ્ટિ, દયા તણી વર્ષા વૃષ્ટિ,
કૃપાનાથ ! મમ પ્રાણનાથ શુ રહી વૃત્તિ રાચી (૨)-વળુ.

જ-શીતળ વચન સુધાસમ તારા, તૃપા તૃપાતુરની હરનારાં;
સત્યવાનના જીવિત વિના કંઈ, ઇચ્છિત વર યાચી-હવે.

સાવિત્રી-“મહારાજ ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધિ કરનાર
મારે સો ભાઈ થાય)”

યમ-“તથાસ્તુ ” સાસરીયાતું માન વધાર્યું,

પિયર તણું પણ કાજ સુધાર્યું-શા માટે

સાવિત્રી-પર દુ ખે દુ ખીયા બને, દુ ખદ્ હૃદય વિશ્રામ,
ભડંસો ભારે સંતનો, ઠરવાતું શુભ ઠામ.

સ્વજન માહી વિશ્વાસ ન પાવે, મજન ઘર પૂછતુ સૌ આયે
કૃપાનથ ! મમ પ્રણુન થ શું, રહી વૃત્તિ રાચી [૨]-વણું;

યમ-મધુરા નવિન વચન સ લગ વ્યા, અતિશય તે મારે મન ભાભ્યાં
સત્યવાનના છવિત વિના કંઈ, ઇચ્છિત વર યાચી[૨]હવે

સાવિત્રી-“મહારાજ ! [મને મારા સ્વામીથી આરસ સો પુત્ર
થાયું]”

યમ-“તથાસ્તુ” ઘટે ન થાવું અતિવર લોભી’,

તણ પૂઠ હવે જ અહીં થોભી-શા માટે.

સાવિત્રી-સ્વધર્મ બહાલો સાધુને, જે નવ ચુકે લગાર;

સાંપ્રત ભૂત લવિષ્યની, ગતિ તણા આધાર

સજન દરે ન ગાગા આપી, ગ્રોહ્યું અગ્રોહ્યું ન કરે કદાપી;

કૃપાનથ મમ પ્રણુનાથ શું, રહી વૃત્તિ રાચી [૨] વણું.

યમ-અમૂલ્ય તારા વચન વિચારી, વાપે તુજમાં ભક્તિ આપી;
ભગવતી ! છેલ્લું ઉત્તમ, અનુભવ, ઇચ્છિતવર યાચી [૨]હવે,

સાવિત્રી-પુત્ર તણુ મુજને દીધું, પ્રભુ ! આપે વરદાન;

છવતકાન કંઈ છવનને, સત્ય કરો ભગવાન.

મહાસનિ અનમયા.

નહીં ચીજ કોઇ ગળી, ગરજ સમ નહીં ચીજ કોઇ ગળી;
 માનવત નીજ માન સુત્રી દુરમનને પડતા ઢળી-ગરજ.
 બળીયા પણુ નિર્બળને નમતાં રાય રક ઘર બધ,
 સોણુ પણુ મોણુ થઇ બેસે, કળા મકાય ન કળી-ગરજ
 સમયાધિન થઇ ઝેર હળાહળ પીવુ અમૃતગણી,
 જઈ મહાસતિને શીશ નમાવે, બધ આપદા ટળી-ગરજ
 શુકદેવજી.

સાંવરીયાને જોગ લીયો અળ કીશ બીધ પાત્રમે' બઈ-સાં
 ગોરસ મટકીમે' મહી જમાવું ગ્વાવન બનકે મે' બઈ-સાં
 પુલનકી પુલ છાળ બનાઈ, માલન બનકે મે' બઈ-સાં
 ગોરે ગોરે અંગે લભુત લગાવુ જોગન બનકે મે' બઈ-સાં
 નંદ-બત્રીસી,

કોમળ કાયા કા કરમાવે બાઈ લભુતી ચોળી,
 હવે લભુતી મુજને બહાલી, ફેહ દઈ રગ દોળી,
 પ્રીત ગઇ ખારા પ્રીતમની,
 આશ ઉડી ગઇ આ અતરની, રૂપરગ દઈ રોળી-કોમળ.
 મુંદર શરીરે શોભે બા હીરાના હાર રૂપાળા
 પ્રેમ દોરીએ અશ્રુ પારકા પેરોવી પહેરૂં માળા,
 કંથ કંપા વીણુ જોગણુ થાઈ.
 નાથ નામની ધુન જગાઈ પેહરી કંથા જોળી-કોમળ.

મધુ—બંસરી,

રાધા છે કાનનાં દુલારી, જાઉં હું વારી,
શાને લબઝો છે કુમારી ! નાઠાની તારી—રાધા.
ભૂલ્યાં ગોપાલ હૈયાહારને મૂંઝારી
હારી હું, હારી—રાધા,

ભાગ્યોદય,

મને વરવાની આશામાં, ભેને વર પેલા સલામો ભરી રહ્યા-મને.
ભેજન નવ રંગ ચડ્યો તને અગ અગે સખી,
‘ખીલ્યું’ અનોપમ રૂપ મનોહર—પેલા સલામો
મીઠાં સુણાવે ગીત કાગણીને પ્રેમના
શ્રુ ગારો મોકલે વસ તઆ,
ખન્ને રસીકવર ખાઇ મળ્યાતને, જોળેકા કંથને ?
વરને વસ તને, ખેલાવશે તને—પેલા સલામો
હુયો પવન મારે અગે અથડાય છે,
લમરો આ કંઈક કહી જાય છે,
ગાડા બન્યા છે બેઉ તારી મીઠાશમાં,
ગસના ઉલ્લાસમાં બાહુના પાશમાં ખેલે વિલાસમાં—પેલાસલામો.
ભાગ્યોદય,

ચોર્યાતા કુસુમ બાણ મારી, આખ્યારી,
રગીલો કાન કયા ગયો,
મીઠા બોલ બોલી ફસાવી છબીલો કાન, કયાં ગયો ?

હું હું અકેલી વનમાં,
 અરે હાં છુપાયો ક્યાં લાડીલો ?—ઓર્ચીતા
 મટુકી લઈ હું તો ગઈતી મહી વેચવાને,
 હુંટી લીધી નંદલાલે,
 બૂલેલી, ફસેલી થૈ ધેલી છળેલી, બતાવો રસીલો ક્યાં
 લાડીલો ?—ઓર્ચીતા.

સૌન્દર્ય-ચંદ્ર.

અચસે પાપીનર હાવે ગે કલબુગમે,
 પમડી બાધે પેચ સવારે કુમક કુમક પાઉંદે ગે,
 ગલીઓકે બીચ ફીરે બાવરે, નાર પરાઈ પાપી તકત ફીરે ગે
 જુએ ખાસે સાધુ આવે, ચપટી ચુનનદેગે,
 સાલા સુરીરા રોજ જમાવે, ભાઈઓસે પાપી રાડ લહેગે
 લાઝ સ્થભ લોહોકે ધખાકે ઉંસકે સાથ બધ ગે
 તુકસીદાસ ભને ભગવાના પાપ પુન્ય દોનો સગ ચલેગે

પૃથ્વી પુત્ર.

લોકો કહેછે કૃષ્ણ કર્તા અકર્તા સાક્ષાત છે
 તો ધ્યાન દઈને સાભળો આ અબજબીની વાત છે
 ખાંડવ ને બાલ્યું અર્જુને, લંકા હતી સોના તણી
 હનુમાનજીને પુછડે ત્યાં આદર્શો ઉત્પાત છે
 બાલ્યો નકામો કામને બેલાનમા શ્રીગંડરે
 હારિદ્ર જગનું બાળવાના કોઈની તાકાત છે

આ કોડસાનો લેદએ દારિદ્ર બાળો દેશનું
 જોકૃષ્ણથી એ ના બન્યુ તો અભયળીની વાત છે.
 પ્રહરપતિ સમ વિદ્રતામં વિપ્ર આ સાક્ષાત છે
 ઉડતા તણુ સુડડું કર્યું એ અભયળીની વાત છે
પુડલી:

હમણાતો નથી નવરામ ગુરુરાજ

અમે ઘડપણમાં ગોવિંદ ગુણ માઈશુ,
 મરણ પછીની કરોછો વાતો મોટી, ત્યારે હમણા શું પહેરવી
લ'મોટી;

વાત થાય જે ઉધારની તે ખેટી, “કેમ શ્યામલાલ”
 સાચુંયા? ઘડપણમાં
 હજું બાધવા છે મારે કંઈક માળા, હજું થાવું છે દસવીસ
મીલવાળા

ધરતાળ કરી પુકવા છે દીવાળાં “કેમ શ્યામલાલ”
 સાચું..... ૧૨.... . . . ઘડપણમાં
 બ્યારે ચાલશે નહી કાવા હમ રી, ત્યારે સાબારીશું કયા તમોરી,
 મળી નારી નહિ રહેજે પ્રજાચારી “કેમ શ્યામલાલ”
 સાચુંયાર ઘડપણમાં.
સ્વદેશ સેવા

અહી આમ રીમાઈએ સમય નીહાળી નાવડીયાની સંગે
 પછી આવી મનાયે જિન્ન જિન્ન બાવે છણકી મદનના અંગે,

વાહ વાહ સાંભળ વહન હરતુ કરી ચંચળ નયનો (પછી)

મધુર શબ્દ મરમાળા—હાં હાં

માન મહીં મરડાતાં, છળીએ રયામ રમાળા, એમ હા અલી.
કરગરતા જો આવે કંઠ તે છલ મ ભરીએ છેટી નાના, ત્યારે.
ખહુ તાણુતા તુટે માટે ભાવે જહંએ લેટી-ટીક-ટીક-અલી.
અબજોના ખંદન

બેરાં નયન નચાવતા પ્રાણ, શ્યામલા તરલાં

શરભલા કામણ કરનારા, ન્યારાએ વનલા,

લોહ ચુખક પાન, શુભાન મહવાલા—બેરા

તીરછા તીનેનો માર, તુટયા હૃદયના તાર,

એનેનોની અમીધાર, ઝીલો નેહથી રસીલા—બેરાં.

રૂકમણી સ્વયંવર

યમનાં તણા કીનારે ગોપાળ ગૌ ચરાવે

સંગીત સ્વર ઇશારે રાધા નીકટ ભુલાવે

ખંસી ધ્વની સુણીને શુદ્ધ દેહની ભૂલીને

નીકળીને ધરથી રાધા ગોપાળ સાથે આવે

ચમુના સરિત કુજે શૈયા કમળ બીછાવી,

દી કૃષ્ણ કર કમળથી રાધા ચરણ દબાવે

વીર કેસરી

જળદીન ન હો કાણુમેં તો કયા મેરી ખત હય ચેહુથાને ખુદાહય,

મય હય જો મહેબુસે કીસીને દહા હય, આદત હય બહાહય.

આખરે મહોળાતસે તો અદાહી બચાએ ચેહુ ગમન દીખાએ,
 ચેહુ દર્દ વહી હય જીસકી નહિ કોઇ દવા હય જોકાર હુવાહય,
 શાયદા કેા લગે કેા સત અદાઝ તો દેખો કુછ ગૌર તો કદે
 મરતા હયતો મગ્ને કે સીવા કેાન છયા હય આખરકેા ફનાહય,

વીરકેશરી

હુ પદ તજે હરામી દુનીયા નથી સદાની,
 જર જોરને જીવની સહુએ થવાનુ ફાની
 સાચી સ હ માનીરે કરણી કરેા મળની
 મમતા મુકોને પ્રણી મહુ અતે ધુળધાણી
 આ જીઠી જીદનાનીરે સ્વપ્ના સમીધ્યો જાણી
 કોઇ આજે કોઇ કાલે પરલોક પ થે ચાલે
 યમદુત આવી જાલેરે દુનીયા દુખી જવાની

બોલતો દાગળ

માલી વિનાની ખાલી જોખન તણી પુતવાડી,
 હાએ મુકાઇ ચાલી, પણ નાવે જીવન માલી,
 ગાલ ગુઝાળ તણી ગઇ જાલી, નરગીસ આખ નમી મદવાળી,
 દયો સલાળી, જીવનમાલી,
 પાણી વિનાની ડાલી, તાપે તપી હરિયાળી

અરુણોત્તમ

અણુમોલ પળવીતી જતી અણુબોલ કા ઉભા રહ્યા !
 એંખાણુ શા આપુ હવે વેચાણુ દીડના થઇ ગયાં;

નોશાનીઓશાની આપું હવે સ્વામ !
 આપ પૂછો દીક્રને છે દીક્રના દીકારામ
 લાવનાની લકિત તમે સ્નેહથી સ્વીકારી
 આજે ઉદય થયો ભાણ-જીવનમા આજે ઉદય થયો જીવન.

અરુણોદય

આલી આતે શી ગીમારી ? મદમા ભાન ભુલવનારી;
 જાઓ જાઓના લજાઓ, જોલો જોલ શુ અવિચારી ?
 સાચું જોત્ર કામજીમારી નયને કેડે ચઢ્યો શો કારી ?
 ઉરજ ઉછાળા અવનવા ચાળા, અધીરી બનીતું પડાવરી બાળા,
 વાત વાતમા છલક વસી કયા ગઈ સરકેતા તારી.
 જોઈરદીએ દરદ ન જાણે પ્રેમની પીડા પ્રેમી પીછાણે,
 સમજાશે તમને થતા કોઈ રસીક પ્રીતમની ચારી.

અરુણોદય

બહાવા કહું બહેવારની જે વાત આ અણમોલ છે
 અભિમાનથી ન સાંભળો તો આ તમારી ભૂલ છે
 મન માન્યુ મળતુ નથી કોઈને બધુચ સંસારમાં
 ખામીમા ખામી જોળવી એતો તમારી ભૂલ છે
 કાળા છીએ રંગે અમે પણ કાળજા કાળા નથી
 તેનીય કીંમત ના કરો તો આ તમારી ભૂલ છે
 જોડી અમે શ્રીરામને જપીયે તમારા નામને

તોયે ન રાખો નેડલો તો જીવનર અમારું મુજ છે
 મીઠા અમી આપો નહીં, તો ચાહ એ શા કામનો
 આ પાછા બાળો કાળજાં એતો તમારી ભૂલ છે

સૂર્ય કુમારી

કેઈ કહેજો જોગીડાને જમને હો રાજ,
 મધુવનમાં જુરે તારી બાલા જોગણ
 વિરહ અંગારે સરજે આખુ નદન વન—મધુર
 એની આંખે શ્રાવણને ભાદરવો ઝરે,
 બાલા રસીઆના રાગે એ રોતી ફરે,
 બહાલા અંતરમાં હોય તો બહોળે લોચન—મધુર

ચાતુ જમાનો

અમારો કેઈ નથી આરો, સમયછે પ્રાણ લેનારો,
 પડયો, શિર દુ ખનો ભારો, પિતાજી મારોકે તારો,
 ઘડ છે પાયમાલી શર્ત, સદાથી પિતાભારી,
 ગયા ધરખારને ધનમાલ, આવી સખત ટાચારી,
 જુરે તકદીરનો તારો, પિતાજી મારોકે તારો—અમારો.
 ન આવા અન્નનો દાણો, ન પીવા ગોળીમા વારી,
 નહીં તન ઠાકવા કપડું કહુ શુ વાત વિસ્તારી,
 થયો સંસાર આ ખારો, પિતાજી મારોકે તારો—અમારો.

૨૧, માંડવીઃ

કહો કોઈ સખી ચલ સંગ મેરે, તોહો વૃજમેં ફાન જુલાલવ હુવ,

નહીં તુમ ખીન વાકો અયન ખરત, નહીં ખાન પાન કચ્છુભાવત હય,
 મોર મુગટ નહીં પહેનત હય, નહીં અંગ મુગંધ લાવત હય,
 નહીં ઘેનુ ચરાવત જાતસખી, વેહે બંસી નાહ ન લાવત હય,
 કયું એસોહીયો તેરોકઠીન લયો તોહિવાજ શરમ નહીં આવત હય,
 જાકો જોગી જન ધ્યાન ધરન, બ્રહ્માદીક પાર ન પાવત હય,
 એક ખાત ન જુઠં કહું સજની, અબ કયા ઇતના તરસાવત હય,
 પિયા માધેસેં મેજેં મીઝોખ્યારી, વોતો તેરોહીનાજ ઉઠાવત હય,

મતીમજરી

ભગત બેચેન હો કયુ કર, તુમે આરામ રહે,
 આ ગઈ શામ યહાં જોર કહાં શામ રહે,
 દુઃખને છેદા હે યે મન, રંજસે સુખાહય બદન,
 અબ તેરે મુખસે નગી, બસરીયે રયામ રહે,
 લાજ કયા અપની ગવાલે યે ગવાલે બતકા,
 દાસી હુટ જાય તુ, બૈકુઠમે બિશ્રામ લહે,
 નામ લે વાહુ નહો, નામ હે સાંમ ગીરધર,
 આપકી મજરી કે, નામકા કુચ્છ નામ રહે.

અસીરે હિસ

અત્તતી અપવા અ અવ આવ સુદરી આ અવબેલી
 જોબન રસ માતી રોલે બચનન અગરત રસ, ધોલે,
 સંગમાં બન મંડા ખેલી આલી,

* એકતો નયના મદ ભરે દુજે અંજનસાર,
 એઝારી કોઈ દેત હય મતવાર ન હતીયાર,
 આહાહા શાનો વાલી ઓહોહો ભોલીભાલી,
 મધ બેલસી હય નાર નવેલી

જહરી સાંપ

કાહું કાસે શરમકી હય ખાત,
 મુરિકલસે કટપ્રી હય રાત—નિગેડી
 મોરી સુનીહય બગિચા માલીસે ખાલી,
 પુલેહય ફલ પુલ પાત—દધરેમોરે,
 ગયાપહેલા જમાના અબતો નિમાના,
 ગદરા ગયા ગોરા ગાત મુઠ ચોલીના અંગમે સમાત.

અસીરે હિસે

તુમે કૌન અનરીત સીખાઈ સુન સજન મોરી સુધ બીસરીઈ
 આસમાન બલીમ સીતારો પતિ બીન સતિદુર ગતિ
 તનમન ધન સખતજ કરે બીરહનની સદીન પણ પળ બીન
 છીન ગીન ગીન,
 તરપ તરપ બીતી કંઠન અબ મીત કહા હમારા સુખદરપન

અસી હિસે

તોરી છલબલ હય ખ્યારી તોરી કજબલ હય ન્યારી
 ફરે ધાતે ન મોસે સાવરીયા બાન.

તેરી જીવદે હય કાલી તેરે ગાલો પેઠાલી
 તેરે નયનોડી ઢાગી કટરીયા જન
 જાઓ જાઓ નાદાન મોહે ન બનાઓ જન
 નયનોસે નયના મીનાઓ મોરીજન
 એજી છોડોજી હાથ કરો ઐરોસે ધાત નહીં હોગીયેહી બાત
 એજી વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ.

અસીરે હિસં

બોલો બોલો સાંવરીયા ખ્યારે નજરીયા પરવારી
 કહેદો કહેદો જોહો મોહે પીરભઈ હો તકસીર
 હમ નહીં બોલો તુમહી સમજલો હો જો તકસીર જાના
 સજમય હુંગા તુમહે ઐર તુમ કબુલકરો
 વોહ કયા સજહય સનમ સુતકન ન જુલ કરો
 ઇધરકે ઇધરકે - (બોસા લેના) ખસ.

અસીરે હિસં

હાય મુજેદે જીજરને સતાયા મેરા ખ્યારા નહિ દીલખ્યારા નહીં
 કોઈ ચારા નહિ હય ખુદાયા -
 પુગામે આહમે ફરીયાદ મે શેવનમે નાલેમે
 સુનાઉં દરદેદીત તાકત અગર હો સુન્નેવાલેમે
 કબામે સીખ હંય હમ કરવટે ફરસુખલતે હય
 જો જલ ઉઠતાહય ચે પહેલુતો વોહ પહેલુ ખલતો હંમ.

અહેલે બેઠાહ મી ૧ દી ૧કા ઉસ્તાહ મી ૧૧ પૂરા સૈયાહ મી ૧૩
સખ્ત જહાહ મી ૧૧ સાસદેતી તને બીસ મી ૧૩ બે બે આતે બતે
ઐયરકા દીયા જહાહને બતે બને હાય બતીમને રહમ નખાય।

અસીરે હિર્સ

તુંહી મેરી બની તુંહી મેરી નાની તુંહી મેરી ખાત્રાબમ,
બન બનલે માનલે જહાનલે મકાનલે
ખ્યારી ખ્યારી ખાતે સારી સારી રાતે સુતુ મય કરકે ધ્યાન
તોરી તીરછી નજરીયાકો ખ્યાર કડ્ મોહિ મારી કટારી નયનકી
ખાંકાસીપૈયા તું મોરા સૈયા ડાડ્ તોરે ગર જૈયા હાહાહાહા

અસીરે હિર્સ

મજહુ દેતે હય કયા ચાર તેરે ખાત્ર છુધરવાલે
પહેલેથી મુઝસે તકરાર અખતું કીયું કરતા હય ખ્યાર
અખ તેરી તરફસે ચાર મેરે દીવમે પડગયે છાલે
નીકલી મેરે દીવસે આહ બતાયા વોહરશકે રાહ
દેખા દુશમનને હમરાહ દોનો હાય ગલેમે ડાલે
તેરી ભવે હંય યા શમશીર તેરી વખવન હંય ચાતીર
હંય આંખે છુતે બેખીર યા હંય જહુર ભરે દોખાલે
કોઇ દમકા હું મેહમાન એક નજર છધરબી બન
તેરી આંખો કે આ મુંહ ફરકે બનેવાલે.

પુને નાહક

બાંકે સૈયાને બૈયા મરોડ ડાલી,
મેરી ચુડીયા સારી ફાડ ડાલીરે બાકે,
લપટ ઝપટ આવત ભવત,
એમેરી ચુદરી સારી ફાડ ડાલીરે—બાક.

ભોત્તા શીકાર

ગઈ અગલે જમાનેકી બાત,
અખતો હવા ફેશનકી ફેએલી દીનરાત
સીકેપ એરોમે ડાસનકે પુટ,
બાલ પુલે લાગે જએસે ભુત,
સાડી ચોત્તી કે બદલે જીવન ઓર પોત્તકા.
નઈ રઓશનીકી હએ એહ કરામત

વીર અલિમન્યુ

પુશામદ હીસે આમદ હય બડી ઇસ લીચે પુશામદહય.
મહારાજને કહા એક દીન બૈગન બડા પુરાહય
હમને ઝટ કહ દીયાતલી તો બે ગુન નામ પડાહય
પુશામદ સે સબ કુછ રદ હય બડી ઇસલીએ પુશામદહય
મહારાજ કુછ દેરમે બાલે બૈગન તો અચ્છ હય,
હમને ઝટ કહા તલીતો સરપર મુકટ ધરા હય
પુશામદકીલી કુછ હદ હય બડી ઇસલીએ પુશામદ હય
દયામી લીનકે સત કહે તો હમ તારે અમકારે

ચદીરાતકો દીન કહે તો હમ સુરજલી દીખનાદેં
 ખુશામદ મેં ઇતના મદ હય, બી ઇસત્રીયે ખુશામદહય
 દિલ ફરોશ

તુમેંહ હુંગામચ વાકી ખખરીયા બન
 મુજે દેદો ચેહ ખ્યારી મુદરીયા બન
 ખ્યારી ચચલ હય ન્યારો ન્યારી છલખલ
 અએબરે મુવે ચલચલ ન ગુલામકા કામતું
 અકસર કામ કરે ગા ખુશ અનબા મ કરે ગા
 ખસ કુચ્છ કામ નહી બ ચલચલ ચોર કહી કા
 ચુપ ના કામ કહીંતું કર બદ નામ નહીતું
 હય નૌકર બરતર અકસર તુજપર
 બદતર અજબર અફસર હમપર

દિલ ફરોશ

દીલે નાદા કેા હમ સમજા એ બાએગે
 હીજમેં ઝીનકે બન ચલી હય
 નવોહ એહેલે સીતમ બુલવાએ આએગે
 સખત પત્થરસે શ્યાદા હય તેરા દીલ કાતીલ
 હુમ આસાન ન બબા બેકી મુરકીલ કાતીલ
 ઉફરે બે દર્ સીતમ પેશાએ બહીલ કાતીલ
 નકીયા અજહા ગયા છોડકે ખીસમીલ કાતીલ
 દહને જખમે પુકારા કી કા કાતીલ કાતીલ
 કીસે જખમે અગરકે ચેહ ચરકે દીખાએ બાએગે દીલેલા .

ભાગ ૩-૪ થો.

દિલ ફરોશ

દીલ જાની મેરે મેરી તુને કદરબી ન જાની
અળ આંવો સઘયા ન સતાઓ સઘયા
નજર આંવો સઘયા ન જરાવો સઘયા જાની દીલખર
જો ચમનસે ગુજરે તુ અચ સખા
તો ચેહ કહુના ખુલખુલે બરસ
કે ખીજા કાદીનબી હય સામને
ન લગાતા દીલકે બહારસે

ભુલ ભુલૈયા

મન પરદેશી છાડ ચલે
ખનખન ભટકત હાય હાય અળ કબલગ શીરકે આનાભ
છોડ નગર ઘર જોગપાયતો હુરસે ધ્યાન લગાના-છાડચલે

ભુલ ભુલૈયા

વારી જાવુંરે સાવરીયા તોપે વારણારે (૨)
તનમન ધન સખલોપે નીવાડ
ઘર દર જર સખ તોપે નીસાડ
કબતલ કાતીલખનકર ખંજર મારનારે (૨)

ખીખારે ખુલખુલ

જોલ મીઠું મુજબ હરી કીરપા ખીખાત—૨

નાહી કીજે ગુમાન જીયા કહું કુરખાન—૨
મિહુમિયા તુમાન તોહો મો રામનદીનો—ખોડ
એક પખી ચતુરખાતોમે મધુર--૨
મનવાકી પ્રીકર મોરી દુરતુ કર--૨
લાગુ હું ચરન તોહો મોરા મન દીનો—ખોડ

ખીમારે બુલબુલ

ચ દ્રવદન મિર્ગનચન જોખન મદમાતી
ચાલ ચલત અપને જોખનકે ગર્વ-ચ દ્ર
ઉચકત ઝીચીકત કપોલવારૂ રીચ છબપગ
અખખર્ખ - ચ દ્રવદન

શરીફખદમાસ

ખનકર જોડવાલા હલહા લોલાલાલા
દુનીયાકે ચલતે પુરજો કો હુંગા ખુતાખાલા
રોએગા મેરા સુસરીઓ રસાલા
જખ એચસા ઉલ્લુ પાએતો માલન કચુંટ હેલાએ
વહા હુખ સહે ખી ફાખતયા કઉએ અ'ઉ ખાએ
પ્રીરલોગ હમારે દેન્દેમે' કચુંઆએ
સોનેકી ચીડીયા મીલગઈ વદ્દાહખન ગયા ઠાઠ
જખમલકે ગદદેપર સોઉગા ફેકુંદુટી ખાટ
કયા કહેયાર દીલકીલગી કયા કહે' ચાર કયા દીલલગી
લેજમોલા લેજદાતા દીલમે' એ રૂંની
કયાહું કીસમત કાધની મંચ હલહા વોહ હલહન ખનકર

શરીરૂપદમાસ

(રાએર)

હય ખુશી આપકી ઇસમેં તો મલાલ અચ્છાહય
 અપને માલીકકી જક્ષ્મો કામઆલી અચ્છા હય
 રને ઇજાહો મેરેવા સતેયારાહ તહો
 આપ હસ હાલમે રખેં વોહી વોહી હાલ અચ્છાહય
 પતી જયસે રખો તયસે મંચરહુ
 આહો તો પ્રેમ કામનવા પીયુમય
 આહો તો બાપસે મરૂં
 આહો તો રાજ મેહિરીની બનાએ રખો
 આહોતો દાસી બહુ--

ભરથરી

પિતાહ આ કોપ તમે શો કર્યો જોગી વેષ બાપુ, શીઠને ખર્યો,
 મરી ગઇ છે માત, વળી જાઓ તાત,
 પિતા બોલ કોની છે, જોરમાન માત,
 ન બાપી કરી બાપુ જાઓ નહીં,
 પિતા પાછળ નહીં છુવુ હું તો સહી

ભરથરી -રાગ, લાવણી ભજન -

દેખા નહીં કહુ સાર જગતમેં, દેખા કહુ સાર, નહીં
 મોહ બીસે મત લપટો ચારો, દેખા નહીં કહુ સાર-જગત
 મોહ મોકડી રાજ મીલે પન, ત્રણાકા નહીં પાર,
 ભોગ ભોગતે ઇંદ્ર અપસરા, તૃપ્તી નહિ લગાર (૨)-જગત

જીઠા રગ રૂપમે ભૂલી, કીડા કરત ગમાર,
 રૂપ વીર્યબલ નાશ હુવા તબ, નહી હે અપની નાર(૨)-જગત
 ખ્યારી મેરી બની પીંગલા, દુખ રહ્યા એક તાર,
 તોભી કીયા કૃતઘની રાની, અન્ધપાલકુ ચાર [૨]-જગત
 અદ્વય બખતકા ચેહી તમાશા, દુખ હે અપર પાર,
 બેશકે ઇસકા ત્યાગ કરે તુમ, ફેર પદતાના ચાર[૨]-જગત
 એહી ભરથરી નાર ભરુસે, ભૂલી હુવા ખુવાર,
 એહી ભેખસે જગત શીખ દઉ, નવ દુખો સ સાર,
 નવ દુખો સ સાર-જગતમે, દેખા નહી કંછુ સાર-જગત
દલપત ભગન —રાગ ભગન—

મોહન તારી મોરલીરે, વૃજનારને વેરણ થઇ ! [૨] હે હરી
 કામળ સુરે કાળજી કેરુ, ચીતકુ ચોરુ વેરણ થઇ-મોહન
 કામ તો હવે કાંઈ ન સુજે (૨) સાલળતા શત્રુ થઇ-(૨)
 માતા પીતા તણી લાજી તણને, વૃદાવનમા ગઇ-મોહન.
 વૃજનારને વેરણ થઇ, મોહન તારી મોરલી-તારી મોરલી-[૨]
 આવા આવા કારમા કામણ (૨) શામળા સીધા થઇએ-મોહન.
 દુખડા કેરા, દુગર ડોળ્યા, મા બાપડી દયો પઇએ-મોહન.
 'દલપત' મજના દેવને મળવા (૨) ગોપીઓ ગોકુળમા ગઇ-મોહ
સાગર સરીતા

કુવાર રહેલુ ઘણુજ સાર બહુ પરણવાનુ, કાકાજી બહુ પરણવાનું
 મારો ઘણી બે નહી મળે તો જીગજીગ રડવાનું;
 કાકાજી જીગજીગ રડવાનું.

પ્રેમથી રમાડું તને વહાલી હ મેશા, ખાલી તુ શીદ અકળાય;
 ઓ વહાલી ખાલી તુ શીદ અકળાય;
 જાણીયા દીકરા મુ ગો મરી રહે, નહી તો ફજેતો થાય,
 ઓ કાકા તમારૂં નખખોદ જાય
 મેના તુ ક્યારે હવે મારી થાય નહીં તો....કુંવારું
 બોડાણો - કૃષ્ણર ભગન-

તારી ખીરે ગાડી હાકોરે, મેરામણ ગાડીવાળા,
 તારી મજરે ગાડી હાકોરે, મેગમણ ગાડીવાળા,
 બોડા છુટયા થાનશે, પીછે પડી પોકાર,
 દશ દરવાજા બંદ હુવા, તોળી નીકળ ગયા અસ્વાર-તારી
 ગંગા કીનારે ઘર કરી, અને નહાવો નીરમળ નિર,
 આખ્યા વિના મુ પામીએ, તે કહી ગયા દાસ કૃષ્ણર-તારી
 શ્રી ભોળભગત કૃત. —આખખો રાગ ભગન—

મુરખે નાગ કુભારજી આણી, એનું ઘર કર્યું ધુળધાણી [ટેક]
 પાચ મણની લાપસી સરડી, મણની ભુલ ધાણી,
 લીનાં ઘાઠવા ધોળી નાખ્યા, દુધમા નાખ્યું પાણી-મુરખે,
 વાર પરવે વઢવાડ કરેને, કલેશ કરે જાણી જાણી;
 છોકરાંને માથે છણકાં કરેને, ચુટીઓ લે તાણી તાણી-મુરખે.
 ખરે ખપોરે રસોઈ નીપજાવેને, રાતે જાતી પાણી;
 છોકરાંને મારી મારી સુવાડે, ઓઢાવા રાત જાણી-મુરખે.
 ટાકું શીકું કથ આગળ ઝાસે, મરે જ્યારે જૂત તાણી,

સાંજ પડે બેર ભટકીને આવી, ઉપર ભતાં રીશાણી-મુરખે.
પટીયા પાડી આખ આજી આઠડે, સાસરે પીયર ન સમાણી
“ભોભેભગત” કહે ગુરૂ પ્રતાપે, ઉતરેલ નાર શીઠ આણી-મુરખે

કનકતારા

મય તો મારવાડકો બનીયોરે-બમ્બઇ શહરકો આયો
મારવાડસે નિકલ્યો જખતો પાઉમે નહી થો બુતો,
ઘાસલેટ (લે-ઘાસલેટ)કી ફેરી ફેરીને પાજરાપોળમા સુતો-મ
ખ્યાબ ખટાકો ધ ધો કરીને પૈસા પાચ કમાયો,
આધી આધી જમે કરીને લાડીજીકો લાયો-મયતો
લાડીજીકો સુખડો ધોલો, મોરે મનકો લાયો,
લટક મટક કર ચાલી બાણે, મોરો જ લલચાયો-મયતો
(અયે ! રામ રામ જીયો લાઈ ગ ગારામ દીયા દાન છુટે આમ
—તાબા દાન—પીતળ દાન) - મયતો

ભગનામૃત.

—ભગત મીરાંબાઈ—

બલીહારી રસીયા ગીરધારી, સુંદર શ્યામ હો તજી અમને

મથુરાના વાસી, આવા ન બનીયેજી.

વાંસલડી વાગે બહાલા, લણકારા વાગેને, વૃજ વાટ લાગે ખારી,
સુંદર શ્યામ હો તજી અમને, મથુરાના વાસી આવા ન બનીયે હોજી
જમુનાનો કાઠો વાહલા ખાવાને દોડેને, અકળાવી દે છે મુને ભારી
વૃ દ્રાવન કેરી શોભા, તમ વીણુ અમને તો, નવ લાગે હવે સારી.
ગોવરધનતોજીયો બહાલા, ટચલીઆગળીયેને અમ પરદોજીયો ગીરધારી
મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, શુદ્ધ પ્રભુ લેજો માહરી,
સુંદર શ્યામ હો તજી અમને, મથુરાના વાસી આવા ન બનીયેજી.

રામ સાગ સંમેહ-હનુમાન સ્તુતિ-

ધન ધન મહાવીર બજરંગ, રાવણ લંક જલને વાલે
 આરા રધુનંદનકી પાય, પહુચે ગઠ લકામે આય;
 કોધિત હો દી આગ લગાય, રામકે કામ બનાને વાલે.-ધન.
 રાવનકી બાટીકા ઉભરી, મારા અક્ષય કુમાર સુરારી;
 રૂક્ષ ગયે પ્રહ્લ પાશ એકવારી, લીલા લલિત દીખાનેવાલે.-ધન.
 ચલી દ્રુમ અશોકપર હર્યાય, દિન્દી ઝટ મુદ્રિકા ગિરાય;
 ચરનન ગિરે સિતાકે આય, પિયાકી ખબર સુનાનેવાલે.-ધન.
 શકિત મેઘનાદ ને મારી, વ્યાકુલ બયે લક્ષ્મન બલધારી;
 લાયે સંભવની સુખારી, લક્ષ્મન પ્રાન બચાનેવાલે.-ધન.
 માયા રચ અહિરાવન ધાય, જળ હર લે ગયા દોનો ભાઈ;
 રામકો લક્ષ્મન સહિત ઉઠાય, બચ પાતાલમે લાનેવાલે.-ધન.
 દુષ્ટોકો મારો તત્કાલ, લકતોકા કરિયે પ્રતિપાળ;
 શરણાંગત દ્વિજ મન્નીલાલ, ધન બિદ્યા બલપાનેવાલે.-ધન,
 સતી તોરલ. — ભજન—

પાપ ત્હાડ પ્રકાશ જાડેજ પાપ ત્હાડ પ્રકાશરે,
 ત્હારી બેડલીને બુડવા નહિ દઉં જાડેજરે-તોરલ કહે છે.
 હરણ હર્યા લખચાર તોરલ દે હરણ હર્યા લખ ચારરે,
 કંઈક વનમા મૃગલા મારીયા, તોળાદેરે એમ બેસલ કહે છે.
 કર્મ ત્હારા સંભાર જાડેજ ધર્મ ત્હારો સંભારરે-તારી બેડલી.
 હુદી કુંવારી જાન સતિ નારી, હુદી કુંવારી જાનરે.

સાત વીશુ મોડળ ધ મારીયા તોળાદેરે, એમ-જેસલ કહે છે.
 ધર્મ ત્હારો સલાળ જડેજા ધર્મ ત્હારો સલાળરે-તારી બેડલી
 તોડી સરોવર પાળ, સતિ નારી તોડી સરોવર પાળરે,
 બાઇ બાબીને મે મારીયા તોળાદેરે એમ-જેમલ કહે છે
 કંઈક પરમાર્થ કર જડેજા કંઈક પરમાર્થ કરરે-તારી બેડલી.
 માથાના જેટલા વાળ સતિ નારી માથાના જેટલા વાળરે,
 એટલાં કુકર્મો મ્હે કર્યા તોળાદેરે એમ-જેસલ કહે છે
 પાપ ત્હારું પ્રકાશ જડેજા પાપ ત્હારું પ્રકાશરે,
 વિનવે જેસલરાય સતિને વિનવે જેસલરાય,
 મારી બેડલી ઉતારો ભવ પાર, સતિ-મારી

મીનળ-મુંજળ-રાગ કવાલી —

જગતના જાણુ લેહુઓ રસીક દીલના દીલાવર કો,
 બતાવો કોઈ તો આશક ! જગતના
 કરૂં તન બદન સૌ ડુલ આપુ મારો જે તે મુલ,
 કુરે આ કુમળુ બુલબુલ, બતાવો કોઈતો આશક ?
 મૃદુ આબડી આજી ગુથી વેણી પુલકાથી
 કંચુકી કસકસી બાધી, બતાવુ કોને તે આશક ?-જગતના
વિરકેશરી

આપ પાપક વાડીમાં પધારજો બહેરીલાલ,
 મંદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે
 રંગરંગીલા ચાલ મારી પાડેશમા તુલશી કયારાલુ નીશાન, છે.
 છબમાં, તુલસીના આંડનું નીશાન છે-બહેરીલાલ.

અખંડ ને અભંગ આજ માજ પહેલા પધારને,
હડતાળવાળાનું તોફાન છે, જળડું હડતાળવાળાનું તોફાન છે—દહેરી
ભેખમ ભરેલું કામ પુરી પચાત છે, ધારતી છે આકૃતમાં
બાન છે, માગ બાપ ધારતી છે—દહેરીલાલ.

કુસમાવતી

ભલે જન કોટી યત્નો કરે, નસીબના લખ્યા લેખ ના ટળે,
પાપીયા પાપી પગલા ભરે, અતમા માથુ પટકી મરે.
હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ જીવેને, નિચ ચેર સેવા કરે,
થઇ સેવકી મનિ લેખથી ગુમાન શાને કરે—નસીબ
પાન્ડવ સુરખા ધર્મ ધારી પણ, વન વન રવડી મરે
ચીર હરણ થયા સતીના, પ્રભુ કૃપા ત્યા કરે—નસીબ.
સતીયા સુરજન ભલે કુજનથી, કહી પીડાતા કરે,
સત્યમેવ જયતજ સમજીને, ન્યાય નીચંતા કરે—નસીબ

નઈ-ગઝલ.

—કંવાલી—

અખ બનેદો ખસ બનેદો વોહ બેવકા બાતા રહા;
દર્દી મીનેસે કલેબ ચીરકર બાતા રહા.
જીસકો છાતીસે લગા રખા થા મથને શોક સે;
વોહ મેરે નાબે કા પાલા દીલરખા બાતા રહા.
તન દીયા ઓર મન દીયા ઓર ધનલી સારા દે દીયા;
ફીરતે બાકી કયા રહા વોહ દીલકો તરસાતા રહા.
તીરે નીંગોહ સે છેઢકર સીના જીગર જખમી દીયા;
અથસા સીતમ હંમપે કીયા હર હર વોહ બટકતા રહા.

ઉસ બેવફા માથુક ને કચસા જલા રખા મુઝે;
જખ નજર પડને લગી વોહ ખુદસે શરમાતા રહા.
તન મન તો સારા જલ ગયા અખ ઠચા રહા ઇસ જાનમેં;
ધુની જમાકર ઇશક કી ઠફની કે. રગવાતા રહા.
ખુદ ખુદા બેબાર હૈ જો કૌલ સે છુટા રહે,
ઇસ સાસસે બેબાર હય ટુટા તો ફીર જાતા રહા
હૈ દીલબી હય મુઝે મકસુદ ઓર જખમે છગર,
સારી ખાતે તો રહી, વો દીલરખા જાતા રહા

મઝલે-દુમરી, —અલસીયા—

ફસ ગઇ મે તો કાલુ બલામે—

લામ અલીમ ઓર મીમકા પરદા, ઇશકો હટાકર સામને આ
દીલમે અદાએ ઉતર ગઇરે—ફસ ગઇ મે તો કાલુ બલામે
ઇના બલકના દીલસે બુલાયા, ન હનો કરખ સખકો ખતા
હીજમે મર ગઇ મર ગઇરે—ફસ ગઇ મે તો કાલુ બલામે

મહાભારત.

ડગમગ ડાલે તોરી નૈયારે નાવ પુરાની

પુન્ય ગવાયા પાપ કમાયા સાચકો સજલે

મોહન લજલે પાર ઉતારે તોરી નૈયારે

ચલે ન સાથ ચ્હે ચહાકી માયા હય

ચ્હે કાલ વો હય છસને કાલકો બી ખાયા હય

ગઇ જો આયે નહી ચેત સમય આયા હય

ઉસકો બજલે છસે વેદનેબી ગયા હય..., સાચ

સરસ્વતીચન્દ્ર,

પ્રિતી કરી શુ તરછોડી પરદેશી... હા છોડી પરદેશી.(૨)-પ્રિતી.
 ડાંસ દઇ અહો જમર કુમુદને, હો છોડી પરદેશી હાં છોડી(૨)પ્રિતી
 પુરી પ ખીણી, પ્રેમ પી જરમા, આખર પાખ મરોડી પરદેશી,
 હાં મરોડી પરદેશીમરોડી પરદેશીપ્રિતી
 ત્યાગી કુમુદવન, ભટકી ઓ ભમરા, આંચો અહીં શુ ફરી દોડી,
 ઉડીભ ઉડીભ, પ ખી મુસાફર રેન રહી છે, હવે થોડી પરદેશી,
 હા થોડી પરદેશી . હા થોડી પરદેશી... .. પ્રિતી

રાણા પ્રતાપ

અમે દીલ દર્દથી દાઝ્યા અમારી માત આભારી
 ગઇ પ્રાચીન ખુમારી કયા વધી ગઇ છે કરજદારી
 અમારા દેશના રત્નો ધયાં, છે જેલનાં વાસી
 તમે તો મોટરે ફરતા ભુલેલા છે ફરજદારી
 કર્યા છે કહો પ્રયત્નો શા ખીલાવા દેશ ઉઘોઝો
 કર્યા ઉપચાર શા શા કહો મીટાવા માતના રોગો
 પળેપળ દેશ નેતાઓ અજળ સંદેશ પાઠવતા
 હવે તો કાનને ઝોલો નીહાળો દેશ લાચારી

ભુલનો ભોગ.

મય કયસે ભરૂં પનીયા રે પનઘટપે
 નટખટ જોલત ઘુઘટ જોલત,
 નૈન નથાવે કનૈયાંરે પનઘટપે—મંથ કમસે.

ખ્યાસે પનઘટપે હુએ જળ, નયનવા ધનશ્યામકા,
 કુંદતે લગે નાચને, દીવાના અમૃત જામકા
 પનઘટસે કહા તું ભાગતી, ફરીયાદસે હય કામ કયા,
 ઘટઘટમે ખાસી હય સદા, વેા કાન ગોકુલ ગામકા,
 લાજ ધરત નાહી જાડુ કરત વહી, જ સીવાલા કનાઈ,
 ઠરત ફીરત કામનીચારે પનઘટપે—મંચ કયસે
અરુણોદય

તમે જો જો ન વાયદા વીતાવજો,
 પીયુ પહેલી પેસે જરમા આવજો,
 હાર તોરાથી સ્વાગત શોભાવજો...પીયુ
 સિલકની કીનાર કોઈક વાયલ આછેરા,
 કોઈક નવા નાટક ના અચ્છા ઓપેરા
 થોડા હેન્ડબીલ હેરઓઇલ ના લાવજો...પીયુ
 એક હારમોન્યમ પેરીસનું લાવજો,
 આવવાનો તાર મને આગળથી આપજો,
 તમે સામા સ્ટેશન પર સીધાવજો...પીયુ

વીરકુણાલ

હું ખાપરો તું કોડીયો જોડી વીંછીને સાપની,
 મીઠા ડોસીને પૂછવું છે બુદ્ધિ કોઈના ખાપની ?
 કાયદો પૂછી શકે નહિ એવી વિદ્યા આપણી,
 કાયદેથી બાલી કરવું છે બુદ્ધિ કોઈના ખાપની ?

માથાએ મુડી મૂર્ખના પહેરાવી ટોપી માપની.
કહેવું અમે શું જાણીએ છે બુદ્ધિ કોઈના જાપની ?
પોડેલો સહુ સ સાર અહીં પરવા કરો ના પાપની,
શ્રીકૃષ્ણ ગીતામા કહી ગયા છે બુદ્ધિ કોઈના જાપની ?

બલીરાજ

આનંદ મગજ ગાઓ, પરણાવી લેશ દહાવો,
મારી વેવણુ રસીલી જોડી શોભશે
નિરખી કન્યા કંઈશે, મુખ જોઈ તાકી રહેશે-મારી.
વાહુ ઠીક મળ્યું છે ટાલું, એક લુલુ ને ણીજી કાણુ
મળી વેવાઈને વેવાણુ, ફેરા ફેરાવોને ઝટ-આનંદ
ફડાકિયા તમે જોશે હોળીને દહાડે રેશે,
કેવી જાન જોડી હું આવું, દુનિયામા ડકો વાગશે-આનંદ.
તડાકીયા કહું તમને, અતિ ઉમેદ મનમા અમને;
વાળ વગડાવું જો જો, ફરશુરામનો ફડાકો-આનંદ.

અહલ્યાબાઈ

મને એવો પરણ્યો લાવે, બાઈયું સામે લાડ લડાવે,
નોકર થઈને નમતો આવે, લાગે પાય, પાય, પાય,
મનગમતા વસ્ત્રો લાવે, હીરા મોતીડા મગાવે,
પ્રેમે પ્રીતિરસ પીવડાવે, ચિતડું ચાય, ચાય, ચાય,
મીઠી બંસી હું-એ મણીધર, મધુર નાદપર ડોલે,
નયન ઇશારે થનથન નાચે, ખમા ખમા, કહી બોલે,
નમતો જાય, જાય, જાય,

લલે મેઘ એ હોય શ્યામ હુ વીજળી થોડી થોડી,
કામજુગારે કૃષ્ણ, ગણીને, બનુ રાધીકા ગોરી-જોડી,
જુગતી થાય, થાય, થાય
ધોળે દિવસે રાત કહુ તો, હાજી હા જે કરતો,
બની દીવાનો રૂપ રંગમા પાછળ પાછળ ફરતો,
હંક હોવે, ધણી, તો તેવો જોઈયે, લાગે પાય, પાય, પાય.

માલતી-માધવ.

લાલી મારા અહ્યા ઉમરા, શામાટે સરમાવો, તમે શામાટે રીશાવો.
ઓ નાની નણ્ણલ આવો.. આ કોણુ? ...તારો પ્રાણુ?
હવે શા માટે શરમાવો (૨). ...ઓ

બલીરાજ

છોને કહેતા છકેલી, રંગીલા મને છોને કહેતા છકેલી,
હું તો જોળનમાં થેલી બનેલી--રંગીલા મને

બાગબગીચાની સ્હેલ બહુ સુદર, જાણે શુ ધરમા ગોંધેલી,
બદામી હલવોનેધારી જલેખી, તાજ તાજ ખાઉં પહેલી-રંગીલા,
સાટીનની સાડીઓ કસખી લરેલી કોર, સ્વપ્ને નહિ કોઈએ ઢીકેલી
પોલકાંને ચોળીઓનો પાર નહિ મારે, લટકેથી લુટી લાવેલી-રંગ
નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુદર, બંગડીઓ માણેક મઢેલી;
લુમણાંને જુમણાં લાડવઈ પહેરતી, વિદ્યા હું પાકી બણેલી-રંગ

વીર કુણાસ

-રાગ ગઝલ-

સમય જો હોય સારો તો, સકળ સંસાર સારો છે,
સમય સારો સિધાવ્યો ત્યા, નહી સંસાર તારો છે.

સમય પર જે મહારાજ, સમય પર તે ઘરે લગવા,
 સમય પર ખાધ તે ધક્કા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.
 ચડે વાદળ ચડે ભરતી, ચડે જોખન વધે લક્ષ્મી,
 ઘડીમા તે પડી જતા, સમયનો રંગ ન્યારો છે
 સમય સારે ન સાફ જે, કહે તે સહુ ગમારો છે,
 અભાગી ખાયતે ખત્તા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.

મીસ માણકું -રામ કહેરવા-

હજારો મેરે કાનકા મોતી (૨) કાનકા મોતી, કાનકા મોતી-હ.
 એરે મોતી મેરા, કીચ પડા હે, (૨) લે જમુનાજલ મોતી,
 (“કૈસે ઘોતી”) લે જમુના જલ ઘોતી—હજારો—(૨)
 અગલી બજાર મેરા, મોતી ગુમાયા (૨) પીછલી બજાર ખડી રોતી
 (“કાચકું રોતી”) પીછલી બજાર ખડી રોતી—હજારો—(૨)
 એક મોતી મેરા, લાખ ટકેકા (૨) ધર છતીયન પર સોતી(કે)
 હજારો મેરે—(૨) કાનકા મોતી—(૨) હજારો મેરે—
 “ વાહરે વાહ બડા ભારી મોતી. હો હો હો હો. ”

ઉદયભાણુ.

બોલો મારા પ્રેમી પોપટલ બોલો બોલો, બોલો બોલો, મેના બોલો
 ડાલો રંગ રસીયાલ ડાલો જરી ડાલો, ડાલો, ડાલો ખ્યારી ડાલાવે,
 મેનાં તારા વચનની વેણા વાગી, લાગી લાગી લલીત લેહ લાગી,
 મેના બહાલી મેના કે, ના કહે, પણ ભોગી, ભાગી અજબ ભેત ભાગી
 પહેલાં પોપટલ ખ્યારા રામલ સંભારો-વાહ ?

ચતુર સુભણુ સીતા રામ ઉચરાવો.....બોલો.

પોપટજી પાજરૂ સોનાનું સબ્બુ, લાડીલીલું કાતરુ નથી કેલલયાવું
સોને રૂપે શું લીડ લિતરની લાગી . લાગી
રૂડા સુડાને રંગે રમાડું, પાખે ઘાલીને ફળ મીઠું ખવાડું,
લાવના ભુખ્યા તમે શું લાવી લાવના ભુલાવે ?-ખોલો

મહાશ્વેતી કાદંબરી.

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય કયાથી કોડ,
કહે સખી પુરાય કયાથી કોડ
સરજન હારે સરજી જગમા નરનારીની જોડ (૨)
પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો-સઘિટ માહે સઘળે જઈ લાળો,
નાના મોટા જીવ જતુમા, પણ એવી નથી જોડ-સઠ
પતિ લક્ષ્મી પાતક સહુ ટળતા, અખડ સુખડા સેજે મળતા
પતિ વિના સાહેલી જગમા, હરાય જીતી હોડ-સઠ

ધના ભગત

ભગત-

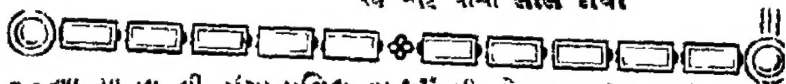
રામબાણુ વાગ્ય હોય તે જાણે ઓઢ્યા મુરખ મનમા ન આણે
ધુવને વાગ્યા. પ્રહલાદને વાગ્યા, ઠરી ને ખેઠા, ઠેકાણે,
ગર્ભવાસમા શુકદેવને વાગ્યા, એવું વેદ વચન પ્રરમાણે-રામ.
મોરદ્રજ રાજનું મન હરી લેવા, મહારો વાલો આઠ્યા જે ટાણે;
લઈ કરવત મસ્તક પર મેદયુ, પાની પુત્ર ખેડે તાણે-રામ.
મીરાબાઈ ઉપર કોપ કરીને, ઓઢ્યો રાણોજી ખડક તાણે,
જેરના ખ્યાલા મહારા ગીરધરલાલે, આરોગ્યા અમ્રત ઠેકાણે-રામ.
નરસીંહ મહેતાની હુડી શીકારી, બહાલે ખોપ ભરી ખરે ટાણે,
આગળ સંત અનેક ઓધાર્યા, એવું ધનાભગત ઉર આણે-રામ.

(સમાપ્ત)

ચોળી કચુકી મારી ઝન આ જરકસી સાડી
તોડ્યા પાંચ ખોતીનાં તન કયમ સાજ ના આવે,

વધ મરે વાયા સાલ દીવે

પ્રી. પ્રેસમા છાપુ - સુરત.

